

אתו ויקח את־יהושע ויעמדהו לפני
 אלעזר הכהן ולפני כל־העדה:
 כג ויסמך את־ידיו עליו ויצוהו
 באשר דבר יהוה ביד־משה: פ חמישי
 ← כח"א וידבר יהוה אל־משה לאמר:
 = צו את־בני ישראל ואמרת אליהם

יתיה ודבר ית יהושע ואקימיה
 קדם אלעזר כהנא וקדם כל
 בנשתיא: כג וסמך ית ידוהי עלוהי
 ופקדיה כמא די מליף יי בידא
 דמשה: א ומליף יי עם משה
 קמימר: ב פקיד ית בני ישראל
 ותימר דהון ית קורבני קחם סדור

לקט בהיר

רש"י

סנהדרין^(ג) (יומא ע"ג): (כז) ויקח את יהושע.
 לקחו בדברים והודיעו מתן שכר^(ה) פרנסי ישראל
 לעולם הבא (ספרי): (כג) ויסמך את ידיו. בעין יפה
 יותר ויותר ממה שנלטהו שהקצ"ה* אמר לו
 וסמכת את ידך והוא עשה בשתי ידיו ועשאו ככלי
 מלא וגדושי^(ג) ומלאו חכמתו בעין יפה (ספרי - סנה:
 ק"ה): באשר דבר ה'. אף לענין ההודי^(ה) נתן מהודו
 עליו: (ב) צו את בני ישראל. א מה אמור
 שינוי נוסחאות * חקב"ח.

גד) פי' גם הסנהדרין כשגורכים שואלים באורים ותומים
 כמו המלך, הוא זה יהושע פי' המלך, וכל בני ישראל אתו זה
 משיח מלחמה, וכל העדה זה סנהדרין, אבל לא לאיש הדיוט,
 כן נדרש ציומא: גה) פי' הגם שאמרנו בפירוש קח את
 יהושע שיאמר לו אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום, לפי
 שזה די להמשיך אותו ואת דעתו וזוה קיים הצווי של קח,
 אבל כשצא לידי מעשה הוסיף משה למשכו בדברים יותר
 ממה שנלטהו, וההכרח לזה, שהלא כתיב ויעש משה כאשר
 צוה ה' וזוה נכלל הקיחה וכל הפרטים, ומאחר שפרט את

הקיחה הרי זה אומר שלקחו יותר מן הצווי, וכן הוא בפרט של ויסמוך את ידיו כדלקמן, וכן לענין ההוד (רא"ם): (גו)
 שאם כלי מלא וגדוש צריך ליטלו בשתי ידים (במ"ח): (גו) פי' מה זה עוד כאשר דבר ה', הלא כבר אמר כאשר צוה ה',
 אלא בא לרבות דבר שלא נזכר בפרטים והוא ההוד, שאף את ההוד נתן בפנים יפות יותר ממה שנלטהו (רא"ם): (א)
 לשון לו קח קשיא לרצינו שלא אמר דבר ואמרת כלשון הרגיל, ועל זה חירץ שצבעור שמשנה בקש מהקצ"ה למנות פרנס טוב
 על ישראל כאילו עליו מוטל ללוות התחיל פרשה זו של אחריו צו את בני ישראל לומר אותם צריך אהה ללוות ולא אותי, והענין
 בכלל מה שאמר כאן פרשת הקרבנות, כי אמר פרשת נחלות והעמיד להם את יהושע להכניסם והם מוכנים לעלות וזכות
 הקרבנות יטלו את הארץ ויחיימו זה כמו שאמר הקצ"ה לאברהם אע"ה צנרית בין הצמרים, וכן מצינו שהיה שעד שקרבו

אור החיים

חיכף^(ט) אעפ"כ מיהר עשות מאמר ה'י^(ג): דרך אומרים ז"ל אין לו אלא מלכות (ש"א י"ג)
 כג. ויסמוך וגו' ויולכו. פירוש לשון לוחאי^(ה) דכתיב וילוני ה' לנגיד, וידויק גם כן אומרנו כאשר
 דבר ה' ציד משה פירוש כי המלכות דיצר ה' שתייה ציד משה^(ה) במקום שמן המשחה:
 כח) ב. צו את בני ישראל וגו'. צריך לדעת למה סידר פרשת הקרבנות במקום זה
 אחר מינוי יהושע ולא במקום שזוה על הקרבנות בפרשת אמורי^(ה), שהרי מלואו זו מוכרח אהה לומר

אור בהיר

דלמ^(ג) פי' בשלמא שאר מלות שה' צוה לו בלא שאלה עליו לעשות חיכף ומיד, אבל כאן הלא ה' לא צוה אותו אלא מחמת שאלתו א"כ
 יש שהות. רמז) חוה מראה ענותותו והפך הקפדתו בדבר. רמז) מלשון לוייה והתדבקות, כלומר לוייה אותו באור
 זה. רמז) והיל"ל כאשר צוה ה' את משה. רמז) ע"י סמיכת ידו. רמז) פי' שם צוה בכל המועדים שיש להקריב

קורבני קא
 תמרון קקרבא

למעלה, יפקוד ה
 על בני לוח אה
 נפטר מן הטון
 וכו', כדאיתא
 לחמוי. אלו אימ
 והקטירם הכהן
 סעודתי כמו ה
 הכתובים לאשי*
 כהנים ולוים וז
 מכאן למדו ותר
 בכל יום ו
 שינוי נוסחאות * אש.

זה קרבן צור הוא
 אפשר לעמוד כל י
 כ"ד משמרות מעג
 רצונו לומר שאין זו

שנהגה משכוכ
 הארבעים, ואול
 להקריב תמידין ו
 ליצור יש לו כדמו
 אחר מינוי יהושע
 לו את בני ישראל
 משל ליצור, ולזה
 ודקדק גם כן בא
 שפירשתי בפרשה
 כן צמה שלפנינו
 ראיתי לרז"ל ויו
 ישראל אומרים
 והתמידין נוכחי
 אמר הקדוש בנ

קרבנות שנאמר וה
 זולתם. רמז) ו
 ימוחי. רמז)

קָרְבָּנֵי קָדְשָׁא בְרַעְוָא אֶת־קָרְבָּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי רִיחַ נִיחֻחֵי תִשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי בַּמִּזְבֵּחַ:

רש"י

לקט בהיר

למעלה, יפקוד ה', אמר לו הקב"ה עד שאתה מלוגי על בני לזה את בני עלי, משל לבת מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה מפקדת לבטלה על בניה וכו', כדאיתא בספרי: קרבני. זה הדם (ספרי): לחמי. אלו אימורין (שם), וכן הוא אומר (ויק ג' ט"ז) והקטירם הכהן המזבח לחם אשה (שם): (לחמי. סעודתי כמו (ויחל ה' א) עבד לחם רב): לְאִשֵּׁי הנחונים (לש"י) מזבחי (שם): תשמרו. שיהיו כהנים ולוים וישראלים עומדים על גביו (שם), מכאן למדו וחקנו מעמדות (תענית כ"ג): בַּמִּזְבֵּחַ. בכל יום הוא מועד (תענית כ"ג): התמידים (ספרי):

שינוי נוסחאות . לש"י

זה קרבן נכור הוא וכל ישראל יש להם חלק בו כהנים לויים וישראלים לזה זריכים כולם לשמרו ולעמוד על גביו, זה דבר שאי אפשר לעמוד כל ישראל בעזרה ב' פעמים בכל יום, לזה תקנו דוד ושמואל כ"ד משמרות כהונה ולויה ואח"כ העזיאים תקנו כ"ד משמרות מעמדות מישראלים, שכל מעמד ומעמד שם בשבוע שלו והיה הוא שליח לכל ישראל (רא"ם): (ה) רגונו לומר שאין זו סתירה עם מה שנאמר שנים ליום עולה תמיד, שבכל יום ויום יש לו מועד קבוע ציום עזמו אם שבקר

אור החיים

שנהגה משהוקם המשכן ויהושע נסמך בשנת הארבעים, וחולי שצא לומר שאם ירצה יהושע להקריב תמידין ומוספין משלו שאינו רשאי בגם שדין ליצור יש לו כדמוכח מכמה מקומות, לזה סדר מלואו זו אחר מינוי יהושע ולזה צו שחיה משל ליצור כאומרו לו את בני ישראל וגו' לומר שאין התמידים צאים אלא משל ליצור, ולזה כפל לומר ואמרת אליהם לעיכוב, ודקדק גם כן באומרו אליהם ולא אמר להם, לפי מה שפירשתי בפרשת וירא אליו כי ירצה מיעוט זולתו כמו כן צמה שלפנינו העיר אותנו שכוונתו למעט (שם), שוב ראיתי לרז"ל (ילקוט) שאמרו וזה לשונם לפי שהיו ישראל אומרים לשעבר היו המסעות נובגים והתמידין נובגים פסקו המסעות פסקו התמידין אמר הקדוש צרוך הוא למשה אמור להם שיהיו

אור בהיר

קרבנות שנאמר והקרבנכם אשה וגו'. (רמב"ם) שמינת אליהם יותר מראה ומזיין הדבר ממינת להם ונדאי שצא למעט זולתם. (רמב"ם) וזה ג"כ מיושב למה נאמר פרשה זו סוף מ' שנה. (רמב"ם) ג' לשונות הללו למה קרבני לחמי ניחוחי. (רמב"ם) פי' ולזה הפסיק בחיבת לאשי בין הג' לשונות. (רמב"ם) אולי שכוונתו על פרשת נח קפיטל מ' פסוק י"א

וקימיה
כ פל
ערוהי
בידא
משה
שראף
סדור

ושע.
ישראל
ין יפה
נר לו
ככלי
- סכי
מכודו
אמור

(ג)
יה ה'
(א)
ש טוב
יהענין
ובזכות
שקרבו

(ג)
לאשר
ה'
ה:
למה
ז זה
צנות
לומר

ל"כ
באור
דקריב

ג ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליהוה כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עלה תמיד: ד אתהבבש אחד תעשה בבקר

ג ותימר להון דין קורבנא די תקרבון קדם יי אימרון בני שנה שלמין תרין קימא עלתא תדירא: ד ית אמרא חד תעבר

לקט בהיר

רשי

אס בין הערבים, כלומר חנינא במועדו אינו אומר שאינו כלל יום, ואינו כמו שאר במועדו שצמורה (ג"א): (ד) שהרי כבר נאמר ואמרת אליהם זו ישראל ואמרת להם זו ב"ד (רא"ם), ונשמנו קרבנות אלו משאר מלכות שזריך אזהרה לב"ד משום שהוא קדירה דבי שופי ובאמת חיוב על כל אחד ואחד לזה אמר הכתוב שעליהם מוטל האחריות (ב"ב): (ז) אין מקרא יולא מידי פשוטו, והכתוב צלמו מפרשו את הכבש האחד וגו', אבל די היה בפירושו והקדמה הזאת אך למותר וצא ללמד וכו': (ח) כנגד השמש ומלנו יום פירושו שמש, דכתיב (יחז' ז' י"ח) ובתפניתה משך היום בש"ן שאלית שפירושו נמנע וריחת השמש (רמב"ם מסכ' תמיד): (ט) כ"ד טבעות היו קבועות בצלפת ציח המטבחים (טבעת לכל משמר) להכניס בהם ראש הבהמה בטבעת השמיטה, עשויים בטב טבועות, ד' ככל שורה, תמיד של שחר נשחט בשורה החילוה שמלך מערב בטבעת השניה מן הצפון (שעולה קדשי קדשים הוא שמיטה בצפון, ולא בטבעת הראשונה, כדי שמהל הראשונה מסייעתו להלחו זה רגלי הבהמה שלא תהפך), ופני השוחט וזאת הבהמה לצד מזרחית לפונית נגד השמש שמשם זרח השמש בצקר, ותמיד של בין הערבים בשורה החילוה כלפי מזרח בטבעת השניה מן הצפון ופני השוחט לצד דרומית מערבית שמשם זריחת השמש אחר הצהרים (רשי"י), אם היה כתיב שנים ביום היה פירושו במקום השמש ומדכתיב ליום בלמ"ד פירושו נגד השמש (מ"ל): (י) ואע"ג דכתיב שם עולת תמיד לדורותיכם, כן הקשה הרמב"ן ז"ל, תירץ החוקני שיכולנו לומר מיעוט דורות שנים ולא יותר, וזה אינו מספיק שהלא כתיב ג"כ עולת "תמיד", ואפשר לומר שעל הקרבת התמיד בכלל לא קשיא ליה לרבינו, לפי שאמר כאן המוספין וקרנות צבור החזיר גם התמיד להיות הכל סדור

אור החיים

מה שישראל מקריבין הוא מנכסיו של הצורח. לזה נתחכם ה' ונתן אזהרה ואמר תשמרוי' לומר שאם לא יעשו הנה הם גוזלים נכסיו ועוצרים בלאו, ואומרו להקריב לי וגו' (י"ג) פירוש כי מה שיעשו הוא הקרבת חלק מנכסיו לפניו אבל עיקרן של נכסיהם הם של המקום. עוד נתכוון בזה להודיע עוד הקרבן שהוא לקרב ענפי הקדושה שהם חלק ה', והוא מה שנחבין באומרו קרבני צבינו אלויי' והבן, ואומרו לחמי לאשי פירוש לחם זה שאני מלוח להביא לאישים סודו הוא קרבני שכשעולה לה' ריח

ג. ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליהוה כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עלה תמיד: ד אתהבבש אחד תעשה בבקר

ניחות מתקריבים כל ניולוי הקדושה שגתרחקו: לזה אמרת להם זה האשה וגו'. יחד אמירה אחרת, גם אמר זה האשה יי', לצל יחשבו כי מה שז"ו ה' כבש אחד וגו' לתמידין הוא לצד ההסתפקות ולא לשיעור הנגבל בשלילת היותר ממנו והפחות ממנו יי', לזה יחד אמירה להגביל הדבר ואמר זה האשה זה ולא יותר ממנו את הכבש אחד וגו' ואת הכבש וגו', נמלאת אומר שצפסוק ראשון לו את וגו' נלטו על התמדת הקרבת התמידין, וצפסוק זה נלטו על שיעור הקרבת התמידין:

אור בהיר

עיי"ש. (ג) ולא אמר ניחותי תקריבו לי שחיבת תשמרו הוא לא תעשה כידוע וכאן הוא לא מגזול. (ג"א) ולא אמר ליתן לי. (ג"ב) וכאילו אמר אחי להקריב לי כניכול, ואימתי נעשה זאת, לחמי לאשי, כשאתם נוהגים לחם שלי שזוית על האש שלי. (ג"ג) ולמה להקדמה הזאת, היל"ל ואמרת להם כבשים וגו'. (ג"ד) פי' רשאים הם להקריב יותר וגם תמלח

בצפרא וית אנ
בין שמשיא:
בתלת סאין
דפיא במשח
הינא:
דאתעבידא
דאתקבלא בר
יי: דונספיה רב
חד בקורשא
עתיק קדם יי:
תעביד בין
צפרא וכןספי
דמתקבל בן
ט ובימא דשן

(ה) סלת למנ
בהר סיני. (ו)
אחר הטעויה
הר סיני אותה
זה (שמות כ"ד ו)
(ילקוט): (ז) ונספ
תנסכרטי (ספרד):
מגתו (ב"ב ז"ל):
שינוי נוסחאות שקריבו
(ד"ד): (יא) פ
לפר, ואין זה חוק
(ג"א): (יב) פ
מלמדינו (רע"מ)
ובכל הידורים, א
הוא כלי, שזריך ד
(ט"ו ה') ויין לנס
הקדש, כי פשוט ו

ט. וביום כ
חודש ומוספי י
צפסוק. (ג"ה)
צפסוק

וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין
הָעֶרְבִים: ה וְעִשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת
לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן פְּתִית רְבִיעֵת
הַהֵיזֵן: ו עֵלֶת תָּמִיד תַּעֲשֶׂה בְּתֵר סִינֵי
לְרֵיחַ נִיחַח אִשָּׁה לַיהוָה: ז וְנִסְכּוֹ
רְבִיעֵת הַהֵיזֵן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בְּפָדֶשׁ
הַסֶּךְ נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה: ח וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים בְּמִנְחַת
הַבֶּקֶר וּבְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רֵיחַ נִיחַח
לַיהוָה: פ ט וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כִבָּשִׂים

בצפרא וית אמרא תנינא תעבד
בין שמשיא: ה וחד מן עשרא
בתלת סאין סולתא למנחתא
דפיא במשח כתישא רבעות
הינא: ו עלתא תדירא
דאתעבידא בטורא דסיני
לאתקבלא ברעוא קורבנא קדם
: ז ונסכיה רבעות הינא לאמרא
חד בקורשא וננסך נסוך דחמר
עתיק קדם: ח וית אמרא תנינא
תעביד בין שמשיא במנחת
צפרא וכןסכיה תעביד קורבן
דמתקבל ברעוא קדם: י
ט וביום דשבתא תרין אימרון

א ד
שנא
קרא
עבד
ינים
ועים
בין
ועים
אמר
היא
יות:

לקט בהיר

רשי"י

ציתד (וכמו שכתב הרמב"ן ז"ל) אלא הקושיא על הפרטים
למה חזרו וגשנו, ועל זה עולה יפה חירונו כי מה דכתיב שס
תמיד לדורותיכם נוכל לטעות ללא קאי אפרטי דיניה
(מ"ל), גם אפשר היה לומר פי' תמיד תמיד כשיחובו את
המוצא ויעשו ימי מלוואים (ב"ב), ועוד מהתם היה אפשר
לומר שאומרו עולת תמיד אינו חוזר רק על מה שסליק
מניה דהיינו על של בין הערבים, ויש מקום לטעות בזה
דכתיב עולת תמיד לשון יחיד לא עולות תמיד, ולזה העמיד
רבינו דבריו על את הכבש האחד ולא על מחילת הפרשה

(ה) סלת למנחה. מנחת נסכים (י) העשייה
בהר סיני. (כחות"י) שנטשו צימו המלוואים, דבר
אחר העשויה בזה סיני הקיש עולת תמיד לעולת
הר סיני אותה שנתקצבה* לפני מתן תורה שכתוב
בה (שמות כ"ד ו) וישם בצאננות^ט, מלמד שטעונה כלי
(ילקוט): (ז) ונסכו. ויין^י: בקדש הסך. על המצח
תנסכו^{טו} (ספרי): נסך שבר. יין המשכר^{טז} פרט ליון
מגתו (ב"ב ז"ג): (ח) ריח ניחח. נחת רוח לפני
שנינו נוסחאות שקריב.

היום
ואים
זמט
ונה,
נגד
יסט
מש
"ל,
מר
דור

(ד"ד): (יא) פי' מנחה הבאה חוצה עם כל קרבן עולה, כמו שמפורש בפרשת שלח עשרון לכבש ב' עשרונים לאיל וג'
לפר, ואין זה חוץ ממנה, הגם דלא כתיב ומנחתו בכינוי הוא^{יג}, אבל ריעו יגיד עליו שאלל היין כתיב "ונסכו" רביעית ההין
(ג"א): (יב) פי' עולה זו התמיד יהיה ממש כעולה העשויה בכל פרטיה ודיניה, אבל קשה למה להיקש הזאת, ומה
מלמדיו (רע"מ), הגם שאפשר לומר הכוונה שיהיה נעשה כמו המלוואים שהיה דבר חדש וכל מחילת דבר נעשה בזריות
ובכל ההידורים, אעפ"כ דחוק הוא, ועוד מה ענין "הר" סיני לכאן היל"ל במדבר סיני, לזה הביא גם הדרוש (מ"ל): (יג)
הוא כלי, שצריך דוקא לקבל הדם מן האוחר בכלי לזרקו על המוצא ולא סגי ביד: (יד) ולא שאר משקין דכתיב בפרשת שלח
(ט"ו ה') ויין לנסך (רא"ם): (טו) ר"ל חיצת בקדש פירושו במוצא הקדש, ואין פירושו שהיין יהיה קודש דהיינו ממשות
הקדש, כי פשוט הוא (ג"א): (טז) זה פי' חיצת שבר, אבל יין מגתו פי' מיד אחר שנדרכ בגם ועדיין מחיקות הענבים בו

ד"ד): (יא) פי' מנחה הבאה חוצה עם כל קרבן עולה, כמו שמפורש בפרשת שלח עשרון לכבש ב' עשרונים לאיל וג'
לפר, ואין זה חוץ ממנה, הגם דלא כתיב ומנחתו בכינוי הוא^{יג}, אבל ריעו יגיד עליו שאלל היין כתיב "ונסכו" רביעית ההין
(ג"א): (יב) פי' עולה זו התמיד יהיה ממש כעולה העשויה בכל פרטיה ודיניה, אבל קשה למה להיקש הזאת, ומה
מלמדיו (רע"מ), הגם שאפשר לומר הכוונה שיהיה נעשה כמו המלוואים שהיה דבר חדש וכל מחילת דבר נעשה בזריות
ובכל ההידורים, אעפ"כ דחוק הוא, ועוד מה ענין "הר" סיני לכאן היל"ל במדבר סיני, לזה הביא גם הדרוש (מ"ל): (יג)
הוא כלי, שצריך דוקא לקבל הדם מן האוחר בכלי לזרקו על המוצא ולא סגי ביד: (יד) ולא שאר משקין דכתיב בפרשת שלח
(ט"ו ה') ויין לנסך (רא"ם): (טו) ר"ל חיצת בקדש פירושו במוצא הקדש, ואין פירושו שהיין יהיה קודש דהיינו ממשות
הקדש, כי פשוט הוא (ג"א): (טז) זה פי' חיצת שבר, אבל יין מגתו פי' מיד אחר שנדרכ בגם ועדיין מחיקות הענבים בו

אור החיים

ט. וביום השבת שני כבשים וגו'. טעם שמוסף שני כבשים על שני כבשי
שבת הוא מועט מכל מוספי ראש
חודש ומוספי יום טוב והמועדים^{י"ג}, הוא סוד לחם
אור בהיר

ט. וביום השבת שני כבשים וגו'. טעם שמוסף שני כבשים על שני כבשי
שבת הוא מועט מכל מוספי ראש
חודש ומוספי יום טוב והמועדים^{י"ג}, הוא סוד לחם
אור בהיר

בפחות. רבה הלל הוא יוסף מקדש מכל המועדות. רבו פי' משנה מאשר בכל יום. רבו פי' וא"ת כבר אמרנו
במקומות אחרים שמה שזה ה' להביא ו' כבשים הוא סוד ומדוע לא יהיה נרמו סוד זה ציוס קדוש כזה.

מן
ש
ה

בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וְשָׁנֵי עֶשְׂרִים סֶלֶת
 מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכּוֹ: י עֹלֹת
 שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ עַל־עֹלֹת הַתְּמִיד
 וְנִסְכָּה: פ י' וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם
 תִּקְרְבוּ עֹלָה לַיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר
 שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה
 שְׁבַע תְּמִימִם: יב וְשִׁלְשָׁה עֶשְׂרִים

בְּנֵי שָׁנָה שְׁלֵמִין וְתָרִין עֶשְׂרִין
 סוּלְתָא דְּמִנְחָתָא דְּפִלָּא בְּמִשַׁח
 וְנִסְכָּה: י עֹלֹת שַׁבְּתָא דְּתַתְּעֻבִיד
 בְּשַׁבְּתָא עַל עֹלְתָא תְּרִיא
 וְנִסְכָּה: יא וּבְרֵישֵׁי יָרְחִיכֹן
 תִּקְרְבוּן עֹלְתָא קָדָם י' תָּרִין
 בְּנֵי תָּרִין תָּרִין וְדָבָר חָד אִימְרִין
 בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַע שְׁלֵמִין:
 יב וְתִלְתָּא עֶשְׂרִין סוּלְתָא

מנחתא
 חד ותר
 דפילא
 יג ועש
 מנחתא
 חד על
 קורבנא
 פלגות
 ותלתיה
 הינא ק
 ריש ירן
 ריש ין

לקט בהיר

רש"י

שאלמרחי ונעשה רלוני (ספרי): (י) עולת שבת בשבתו. ולא עולת שבת בשבת אחרת, הכי שלא הקריב בשבת זו שומע אני יקריב שהים לשבת הבאה, חלמוד לומר בשבתו מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו (ספ): על עולת התמיד. אלו נוספין לצד אותן שני כבשים של עולת התמיד, ומגיד שאין קרבין אלא בין שני התמידין (ספ), וכן בכל המוספין נאמר על עולת התמיד לתלמוד זה (ספ): (יב) ושלישה עשרנים. כמשפט (מנחה) נסכי פרי, שכן הן

אינו משכר, ושם בגמ' תאני ר' חייא יין מגחו לא יביא ואם הביא כשר ופי' רש"ס לא יביא משום דכתיב (במד' כ"ח) הסך נסך שכן מידי דמשכר, ואם הביא כשר דליכא עיכובא אי נמי הסך נסך מכל מקום עכ"ל, וזה סלקה טענת הרמב"ן ז"ל, כי רבינו לא אמר שיהיו מגחו פסול, אלא מפרש חכמת שכן הביא למעט יין מגחו, ואה"נ שדעבד כשר (רא"ם): (יז) שאם רק למעט ימי החול או יו"ט ויוה"כ פ"ה יל"ל עולת שבת בשבת, ומדאמר בשבתו פירושו עולה של שבת פרשת פינחס אינה קריבה רק בשבת זה של פרשת פינחס (ג"א): (יח) מדשויס הקרבנות שבת זו כו הוה אמייא יעלה לו זוג השני לשבת שעבר לתשלומין שהרי אין חילוק ביניהם, וכן מיעט הכתוב השלומין צ"ח כלקמן עולת חדש בחדשו מהאי טעמא גופא, שהם שוים לריך מיעוט, משא"כ ימים טובים, ולא נוכל למילף ר"ח משבת, שהרי חול הוא ולמה לא יקריב ב' פעמים (ד"ד), ולהפך נמי לא סגי דלכתוב רק ר"ח, משום דראשי חדשים אינם שוים, זה ראש לחדש ניסן וזה ראש לאייר, משא"כ שבתות השנה דשוים לגמרי הו"א שיביא ויעלה לו קמ"ל (מ"ל), והא דכתיב בפרשת אמור (כ"ג ל"ז) דבר יום ביומו ודרשינן עבר זמנו בטל קרבנו זה לומר שאין לו תשלומין שבעה כמו עולת ראיה ושלמי חגיגה: (ט) זה פשטות משמעותה, שאינו עולה לו ב' כבשים אלו לקרבן התמיד, ואין פירושו בשום אופן שישים וימן בשך מוספי שבת על בשך התמיד, שאין המדובר כאן מהקטרה או נתינה או שום מעשה פרטי אלא המדובר מההקדמה ככלל, ופי' חכמת "על" זווי על זווי חיוב על חיוב, כלומר חייבים אחס בעולת שבת על חיוב של עולת תמיד אשר כבר אמרתי לכם, ומכל מקום דרך אגב נשמע ממנו עוד דבר, שהתמיד הוא העיקר והיא הראשונה והמוספים הם מוספות ודוקא אחריו, מדאמר שהמוספים הם חוץ מן התמיד, שאם המוספין קודמין א"כ היה לריך להיות חיוב התמיד עליו וחוץ ממנו, וזה מה שאמר רבינו "ומגיד" פי' דרך אגב מגיד עוד דבר (ג"א), ומדאמר על "עולת" התמיד לשון יחיד, הרי קפד שיהיה דוקא נוסף על האחד ולא על השנים א"כ יגיד ג"כ שיהיו המוספין בין שניהם (מ"ל), ועוד שבמקום אחר כתיב מלכד עולת "הבקר" (ב"ב): (כ) ר"ל אין עולות הללו משונים במנחתם משאר עולות, אלא זה משפטו בכל מקום (ג"א), וא"ח א"כ

אור החיים

ולא בשאר ימים טובים, והגם שיש שציעו של פסח, אין השביעות קבוע בו כיום השבת (י"ח) והבן:

אור בהיר

רנח) פי' הוא רק פעם א' ולא בקביעות. רנח) הלא גם שבת ויו"ט הוא לנו דוקא.

קלובין*
 חדש ב
 לו חשלו
 המוספי
 הכל כו
 שער*
 שאין בו
 בחטא
 למדין כ
 כפרה ו
 שיווי נוסחא
 מי שהול
 כרת, ג)
 או ההיב
 דבר זה,
 שוגג זה
 העלמה)
 אינו חיי
 ויוה"כ ו
 לו מעול
 ומינוק;
 על זה:
 ע"פ די
 של לצנה
 בערוך;
 ולפי"ו

לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ: ^א וַיֵּצֵו יְהוָה אֱלֹהִים →
 עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכַל
 תֹּאכְלֶה: ^ב וּמֵעֵץ הַיְדָעַת טוֹב וְרַע לֹא
 תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת: ^ג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
 לֹא־טוֹב הֵיזֶת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ

וְלִשְׁמֵרָהּ: טו וּפְקִידַי יְיָ אֱלֹהִים עַל
 אָדָם לְמִיּוֹם מִכֹּל אֵילָן וְיִנְחָא
 מִיכֹל תִּיכּוּל: י ומֵאֵילָן דְּאֲכָלִין
 פִּירוּדְהִי חִפְיָמִין בֵּין טַב קְבִישׁ קָא
 תִּיכּוּל מִנָּה אַרְי בְּיוֹמָא דְּתִיכּוּל
 מִנָּה מִימַת תָּמוּת: יח וַיֹּאמֶר יְיָ
 אֱלֹהִים קָא תִקּוֹן קְמָהוּ אָדָם
 בְּקַחְרוּדְהִי אֶעְבֵּד קָה קְמָד

לקט בהיר

רש"י

לומר לקימה על דעמו שהיא העיקר באלים, והפיתוי הוא
 שסיפר לו תועליות רמות הגן (ג"א). וזורך הפיתוי כדי
 לעבדה ולשמרה, דהיינו לעסוק בתורה (אדה"ח: מג)
 חסר חיבת לו, והיל"ל לא טוב לו לאדם להיותו לבדו, ועוד

(כ"ה): יוח לא טוב היות וגו'. ^א שלא יאמרו שתי
 רשויות הן הקב"ה ויחד * בעלונים ואין לו זוג חס
 שינו עשאוות * בעלונים יחד.

אור החיים

שכקדמתי לאדם הראשון ואחר כך נלעויות חוה
 ועמדה וקלקלה וכו' ע"כ דקדק לומר נלעויות ולא
 אמר נתיי חוה לרמוז דברינו כי לאדם איה לאמר
 לה. עוד ירמוז בצפל אכול תאכל מות תמות, לומר
 כי המתנה נחונה לו ולכל הבאים ממנו שהם כל
 זרעו עד סוף כל הדורות לאכול מהגן ואם וגו' מות
 וגו' פי' מות הוא וימותו כל הבאים ממנו כמו שכן
 היה שנקנסה מיחה על כל הנבראים עד אשר
 תאבד זוהמא שנדבקה אז ובלע המות לנל. וטעם
 אומרו ויזו ה' אלהים ולא הספיק באומרו ויזו ה'
 או ויזו אלהים, כאן רמז רחמים ודין אם ייעיב
 יקיפכו ברחמים ואם לא משפט למולו:

החורה ולעולם כי ירצה להשחית תשחת תורתו
 וידעך נרה ותהפוך שליחו על פניו רחמנא לילן.
 ומעשה ילדק לומר על גן עדן לעבדה ולשמרה.
 והנה צימים ההם כשהיח ה' האדם בגן עדן
 היה מציע ולופה בפעולת לדיק לחיים במעשיוי"מ
 מה שהיה פועל בגן עדן אך אחר אשר נגרש
 האדם הושלל ממנו ראות הדבר אצל המעשה
 נפש עמל עמלה לו כי הרוחניות לא ימנענה
 ההרחקיה"מ והפעולה נעשית, אשרי המחכה
 ויגיע בעולם הזה לאכול מפרי דרכו שהיא מזון
 הנשמה בגן עדן. שוב צא לידי מאמר חז"ל (זוהר
 בראשית כ"ז) חז"ל לעבדה אלו מלות עשה
 ולשמרה אלו מלות לא תעשה, וכוונתם ז"ל על
 דרך שבארנו:

יח. וַיֹּאמֶר ה' וגו' לא טוב וגו'. קשה הלא כבר
 ציוס צרוא אלהים אדם זכר ונקבה
 צרא אחס, עוד קשה אומרו סמוך לו אעשה לו
 עזר וגו' ויזר וגו' כל חיה השדה כנראה שרצה לזווג
 לו חיה השדה וזה פלא לזווג אדם ובהמה, ועוד
 שיסור נקבת בהמה או חיה מצן זוגה ולזווגה עם
 האדם עליונים למטה ותחתונים למעלהי"מ, עוד
 קשה אומרו ויפל ה' וגו' תרדמה וגו' וכי לא היה

מז. וַיֵּצֵו ה' וגו'. טעם אומרו לאמר, וכפל אכול
 תאכל, וכפל מות וגו', יכוון על חוה
 שזוהו לאמר המלצה לחוה אכול אתה תאכל צת זוגך
 מות אתה תמות גם היא אם תעבור ישנה באזכרה
 וישנה בעונש. ומלאתי שאמרו ז"ל (ש"ר כ"ח) חז"ל
 ח"ר תחליפא אמר הקב"ה אם נקדים לחנשים כמו

אור בהיר

עשה. רמז פי' אדם הראשון קודם המטא כשהיה עושה מלצה היה רואה בעיניו איך שפעולמו עושה רושם. רמז פי' איכר
 עובד אדמה אינו יכול לחרוש ולרוע אלא בקמון ממש, לא כן ברוחניות. רמזח) קושיא הא' לימן לאדם הגדול בריה שפילה,

רמ
 חה
 רין
 *
 יר.
 על
 י"ח:
 נס:
 לא
 אינו
 חלף
 חון
 עדן
 כוש
 ל"כ
 ז"ך
 חוב
 בעל
 יחס
 לכס
 יקה
 כל
 הס
 אדם
 דול
 חב,
 סיד
 ריך
 דים
 ירה
 ורה
 ורה
 צות
 מלות

פד א מתי מ"ח מהלכות
מלכות הלכה ז'
פד ב ב מתי מ"ט פ"ט ט
הלכה ז'
פד ג מתי ט"ז מהלכות
מנהדרין הלכה ט'
פד ד מתי פ"ט מהלכות
מלכות הלכה ז':

לאמר הן יסלח • אע"ג דהאי
קרא במחזיר גרושתו
כתיב וכי נח לא הוזהרו בזה מ"מ מיתת
למית דגבי אישות כתיב לאמר:
אבר תאכל ולא אבר מן החי. והא
דאמרינן לקמן (דף י"ג:) דלא
היתר לארס הראשון בשאר לאכילה
היינו להמית ולאכול אבל ממה מאלוה
שריף והוא לא שריף אבר מן החי דהאי
נפל מחלו חסור:

עשר מנות. תימנה הא איכא גיד
הקשה למ"ד (פסולין דף ק'):
לכני יעקב • אבר ומילה שניתן לאברהם
לכניו: **ר"ל** לנטווה אלא על ע"ז.
מה שנאמר לו בשאר ועץ הדעת
לא קחשיב לפי שלא היה טוגה לדורות
ודוקא ארס הראשון קאמר אבל מודה
רבי יהודה דכתיב נח לנטווה אבר
הנזבל דהא אמר בפרק ג"ה (חולין
דף ק'): לכני יהודה גבי אבר מן החי
דלחי איסור אבר מן החי וחילוי איסור
קוממה שן איסורו טוגה בכני נח:
דכתיב

מוסף רש"י
עבורים דברים
שביע דין של ישראל
כ"י. הכי קאמר נחאיסור
עבורת כוכבים דברים
שביע ישראל ממימן
עליהם כגון כל עבודות
שדרגן כל עונות
כוכבים כדכתיב וקטור
אפילו שלא כדרכה
כדלקמן במתקן (לקמן
ט"ז).
כאשר צריך במדה.
דכתיב (שמות טו) טס
טס לו חק ומשפט (שבת
ט"ז).

אף על הדם מן החי. כולוה יליף טעמיהו לקמן (ט"ז): בקרשת מכשף. זו היא שמכיר והולך לה ימלא בך ובגלל החוצות האלו וגו' ומדענו
עליהם שמע מינה הוזהרו על כולם דלא ענה חלל אס כן הוזהר: מותרין בני נח וכו'. קיפא דמילתא דרבי אלעזר הוא וכוליה מפרש לקמן (ט"ז):
מכל עץ הגן ולא גזל. מדאלטרין למישרי ליה ולהפקיר לו עני הגן ש"מ שאינו מופקר לו ולאסר לו: אכול האכל. העומד לאכילה ולא תאכל
אבר מן החי דבהמה בחייה אינה עומדת לאכילה אלא לגדל ולדומ: עשוק אפרים. מיד שאליו ולרין משפט רצון ע"י שקצ"ה:
כי הואיל הלך אחרי צו. מפני שהמילה
תורה אור

רבי חנניה בן (גמלא) אומר אף על הדם
מן החי רבי חידקא אומר אף על *הסירוס
רבי שמעון אומר אף על הבישוף רבי יוסי
אומר כל האמור בפרשת כישוף בן נח מוזהר
עליו • לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש
קוסם קסמים מעוני ומגוש ומכשף וחובר
חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים
וגו' ובגלל התועבות האלה ה' אלהיך
מוריש אותם מפניך ולא ענש אלא אם כן
הזהיר רבי אלעזר אומר אף על הכלאים
מותרין בני נח ללבוש כלאים ולזרוע כלאים
*ויאן אסורין אלא בהרבעת בהמה ובהרכבת
האייל *מנתי מילי אמר ר' יוחנן דאמר קרא
*ויצו ה' אלהים על האדם לאמר מכל עץ
הגן אכול תאכל *ויצו אלו הדינין וכן הוא
אומר *כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו
וגו' ה' זו ברכת השם וכן הוא אומר *ונגוב
שם ה' מוח יומת אלהים זו עבודת כוכבים
וכן הוא אומר *לא יהיה לך אלהים אחרים
על האדם זו שפיכות דמים וכן הוא אומר
*שופך דם האדם וגו' לאמר *זו גילוי ערוות
וכן הוא אומר *אל תאכלו וזהוהו
לאיש אחד מכל *עץ הגן ולא גזל אמר מן התרבי אתא
רבי יצחק כתיב *ונקרב בעל הבית אל האלהים ויצו זו ע"ז מאי משמע
*רב חסדא ורב יצחק בר אבדימי חד אמר *סרו מהר מן הדרך אשר צויתם
עב להם וגו' וחד אמר *עשוק אפרים רצון משפט כי הואיל הלך אחרי *צויתם
מאי בינייהו איכא בינייהו עכו"ם שעשה ע"ז ולא השתחוה לה למאן דאמר
עשו משעת עשייה מוחיב למאן דאמר כי הואיל הלך עד דאול בתרה
ופלה לה אמר רבא ומו איכא למאן דאמר עכו"ם שעשה ע"ז ולא
השתחוה לה חייב והתניא *בעכו"ם דברים שבית דין של ישראל ממותין
עליהן בן נח מוזהר עליהן אין בית דין של ישראל ממותין עליהן אין בן
נח מוזהר עליהן למעוטי מאי לאו למעוטי עכו"ם שעשה ע"ז ולא
השתחוה לה אמר רב פפא לא למעוטי גיפוף ונישוק גיפוף ונישוק דמאי
איילומא כדרכה בר קטלא הוא אלא למעוטי שלא כדרכה דינו בני נח
איפקוד והתניא *עשר מצות נצטוו ישראל במדה שבע שקיבלו עליהן
בני נח והוסיפו עליהן דינין ושבת וכיבוד אב ואם דינין דכתיב *שם שם לו חק
ומשפט שבת וכיבוד אב ואם דכתיב *כאשר צוה ה' אלהיך ואמר רב
יהודה *כאשר צוה במדה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו לא נצרכה
אלא לעדה ועדים והתראה אי הכי מאי הוסיפו עליהן דינין אלא אמר
רבא לא נצרכה אלא לדיני קנסות אכתי והוסיפו בדינין מיבעי ליה אלא
אמר רב אחא בר יעקב לא נצרכה אלא להושיב בית דין בכל פלך
ופלך ובכל עיר ועיר והא בני נח לא איפקוד והתניא *כישם שנצטוו ישראל
להושיב בתי דינין בכל פלך ובכל עיר ועיר *הך נצטוו בני נח להושיב
בתי דינין בכל פלך ובכל עיר ועיר אלא אמר רבא האי תנא
תנא רבי מנשה הוא דמפיק דין ועילי עריות ושפיכות דמים גזל ואבר מן
מצות נצטוו בני נח ע"ז וגילוי ערוות ושפיכות דמים גזל ואבר מן
החי סירוס וכלאים רבי יהודה אומר אדם הראשון לא נצטווה אלא על
ע"ז בלבד שנאמר ויצו ה' אלהים על האדם רבי יהודה בן בתירה
אומר אף על ברכת השם ויש אומרים אף על הדינים כמאן אולא הא
דאמר רב יהודה אמר רב אלהים אני לא תקלונני אלהים אני לא תמירוני
אלהים אני יהא מוראי עליכם כמאן כיש אומרים תנא רבי מנשה אי
דינין ויזו אחילי הוד נבי אי לא דריש ויצו הני מנא ליה לעולם לא

לכנת אחרי צו של נציאר הבעל:
למעותי גיפוף ונישוק. אבל עשה
אחריו מילי אע"ג דצית דין של ישראל
אין ממותין: מגפף ומנשק אמרינן
במתני' (דף ט"ז): דגבי ישראל אינו
הרגו: בכדרכה. שדך ענדמה כן
ישראל נמי כל עבודה שדך ענדמה
כך ישראל חייב עליה ואפילו הוא
דך ציון כגון פוער לפעור וזרע
אין למקוליס כדאמר במתני' (ט"ז)
ולפינן מקראי וכו"ש כשהוא דך כבוד
דטלוה דלרין נפקי (ט"ז). מאיכא יעבדו
הגויס האלה את אלהיהם וגו': כאשר
צוה ה' אלהיך. כתיב דבדרכים
האחרונות גבי שנת וכבוד אב ואם
היכי צוה הא ליכא למימר דמשה הוא
אמר להו עבדות מואב כאשר צוה
היכי צוה דמשה לאו מחלו היה שונה
להם משנה מורה ומזהיר על מלותיה
אלא כמו שקבלה הוא והיה חסר
ומגיד להם וכל מה שכתוב בדרכים
האחרונות היה כמות בלשונם וכן שמע
בשני: לעדה ועדים והתראה. וכן
לנטווה ישראל במדה להיות דין
עדה שפוטת ועדה מלכת דעו"ם לא
איפקוד כתיב דליפינן לקמן (דף ט"ז)
שמות מקראי דין נח נהרג בעד אי' ובדין אי'
אי הכי מאי הוסיפו עליהן דינין. אין
אלו דינין אלא מלות דינין: דינין קנסות.
הוסיפו במדה דניי נח לא הוזהרו
עליהן דכתיב וזו וגמרי לה משאר
יהוה דהסס נדקה ומשפט כתיב
דהיינו דין ופסרה אכל קנסות לאו
משפט מניח דקנסין ליה טפי
מדיניה: בדינין מבעי ליה. דניהו
משמע שהוסיפו להם כהלכות דינין
שנצטוו עליהם כבר אכל הסמא
דקתני הוסיפו עליהם דינין משמע
כל הלכות דינין הוסיפו: כל פלך.
מדינה: ישראל נצטוו להושיב. דינין
שבת ככל עיר ועיר דכתיב (דברים ח)
חמן לך בכל שערך: כך נצטוו עכו"ם.
דהא משפט כתיב היה והכל נמי כתיב
(ט"ז) ושפטו את העם משפט נדק:
האי תנא. דכתיב דלעיל דקתני הוסיפו
עליהם דינין דמשמע דניי נח לא
נצטוו עליהם תנא דניי מנשה הוא:
ד"ך. דינין וכרכת הסס: ס"ך. סירוס
וכלאים: שבע מצות וכו'. לקמן מפרש
דחמא דני מנשה לא דריש וזו והני
כל חמא נאנפי נפשיה כתיב בסו:
אדם הראשון לא נצטווה אלא על ע"ז
בלבד שנאמר ויצו ה' אלהים.
את אלהותו צוה עליו על האדם שלא
ימיריהו בנחש: אף על ברכת השם.
דנפקא ליה נמי מאלהים אלהותו צוה
עליו שלא יקלנוהו כדכתיב (שמות כ)
אלהים לא תקלני: אף הדינין. מאלהים
נמי נפקא ליה אלהותו ענין להיות
נחש: ויהיה ויהיה חזקה דלדור ולא

רבינו הננאל

בני נח כ"י. ער ר' יוסי
אומר כל האמור
בפרשת מכשף בן נח
מוזהר עליו שנאמר לא
יעצבך כח מניב בגו
ובתו באש קוסם קסמי'
סנין ומנשה ומכשף
והובר חבר ושואל אוב
וידעוני ודורש אל
המתים. והבוב ובגלל
התועבות האלה ה'
אלהיך מוריש אותם
מפניך ואינו מענישם
בתועבות הללו אלא
שבוודאי הותרין בהן
שאין הקב"ה מעניש
אלא אם כן הוזהר ה'
אלעזר אומר אף על
דרכבת האייל והרכבת
הבהמה נצטוו אבל
מותרין ללבוש כלאים
לזרוע כלאים מנא הני
מילי אי' ויהי דכתיב
ויצו ה' אלהים על
האדם. ויצו אלו הדינין
ה' זו ברכת השם אלהים
זו ע"ז. על האדם זו
שפיכות דמים. מכל
עץ הגן אכול תאכל
ולא נח תאכל ולא
אבר מן החי. ר' יצחק
הני איכא ויצו זו ע"ז
כי יזהו זה מביא ראיה
סקריא. ואקשינן דינין
בני נח נצטוו עליהן
והתניא עשר מצות
נצטוו ישראל במדה.
זו שקבלו עליהן בני
נח. והוסיפו עליהן
דינין ושבת וכבוד אב
ואם. דינין שנאמר
שם שם לו חק ומשפט
ושבת וכיבוד אב ואם
דבתרייהו כתיב כאשר
צוה ה' אלהיך ואמר ר'
יהודה אמר ר' יצחק
בסרת וסריק ר"ז לעולם

נחש: ויהיה חזקה דלדור ולא

מסורת המדרש
 ג. אמר רשב"י
 תנחומא לך לך י. כאן
 יד. תניי לך יג. יליש
 כאן תעט (כה"ע).
 יחזקאל שנט, איוב
 תתלב, ראה זוהר ת"א ע.
 ח"ב רלט: ח"ג ה: יא.
 כו. כט: פו. רמד:
 (רע"מ). רנד: זוה"ה
 תרומה מא: צו מו ג.
 ע"ע יומא לו.

ג. גופא אָמר רבֵי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי לְעוֹלָם אֵין הָעוֹלָה
 בָּאָה אֶלָּא עַל הַרְהוּר הַלֵּב אָמַר רַבִּי לֹוי מְקַרָּא מְלֵא הוּא
 (יחזקאל כ, לב) 'וְהָעֹלָה עַל רוּחְכֶם הָיוּ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם
 אֹמְרִים וְגו' מִמֵּי אַתָּה לָמַד מִבְּנֵי שֶׁל אִיּוֹב בַּתְּחִלָּה (איוב
 א, ד) 'וְהִלְכוּ בְּנֵי וְעָשׂוּ מִשְׁתָּה' רַבִּי מֵאִיר אֹמַר שְׁכֵן דְּרָךְ
 בְּנֵי מַלְכִים לְהִיּוֹת קוֹרִין לְאַחִיהֶן וְלֹא־אֲחִיּוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן
 בְּסַעֲוֵדָה רַבִּי תַנְחוּם בְּרַבִּי חֵיָא אָמַר לְהַטְפִּיל בְּהֶם הִלְכוּ
 שְׁקִדְשׁוּ לָהֶם נְשִׁים הָדָא הוּא דְכָתִיב (שם שם, ה) 'וַיְהִי כִּי
 הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתָּה וַיִּשְׁלַח אִיּוֹב וַיְקַדְּשֵׁם עַל דַּעְתָּה דְּרַבִּי

ואם האיש המקריב יודע ותמה לומר הכי זאת היא עולה ראויה לכבוד ה', הקב"ה אומר "זאת תורת העולה", שיעקר הקרבן הכנעת רוח המקריב, לומר שעדיין לא הגיע למלוא כיבוד ה'.

ג. וכדרך שנדרש למעלה (בסימן הקודם), בטעם כפילות הלשון בכתוב "זאת תורת העולה, היא העולה", דרוש עתה את — גופא — אמר רבי שמעון בן יוחאי — בכרייתא: לעולם — גם קרבן עולת תמיד הבאה משל ציבור, וגם כל עולת יחיד (יפ"ת) — אין העולה באה — לכפר ולרצות — אלא על — עון — הרהור הלב — שהרהר הרהורי עבירה שאסור להרהר, וכן — אמר רבי לוי: מקרא מלא — ומפורש — הוא — שעל הרהורים באה העולה, שנאמר כאן: "זאת תורת העולה, היא העולה", בייחור וכפל "העולה", ובהוראת ידיעה "היא" ובאות "ה" הידיעה, לומר שהעולה באה לכפר על "העולה", ועדיין איני יודע איזהו חטא שהיא "עולה", ובא הכתוב בדברי הנביא ואומר: "והעולה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אומרים... לשרת עץ ואבן", הרי כי החטא הזה של הרהורי עבודה זרה הוא דבר מחשבה העולה על הרוח, ושכן לא אמר כאן "עולה" אלא "עולה", וללמדך שזהו החטא של הרהור העולה על הרוח שעליו בא קרבן עולה לכפר (יפ"ת).

ורבי שמעון בן יוחאי עצמו, שאמר כן, יאמר (כבתנחו"ב, ל, ז): ממי אתה למד — שהעולה באה לכפר ולרצות על עון הרהורי הלב — מבניו של איוב — שאיוב אביהם הקריב עולות לכפר להם על הרהוריהם על ה', כמו "שנאמר": "והלכו בניו ועשו משתה בית איש יומו, ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכל ולשתות עמם, ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשכים בבוקר והעלה עולות מספר כולם, כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם, ככה יעשה איוב כל הימים" (תנחו" שם), ודרוש ופרש — בתחילה — את הפסוקים מראשיתם, להבינם (רד"ל): "והלכו בניו ועשו משתה בית איש יומו, ושלחו וקראו לשלשת אחיותיהם לאכל ולשתות עמם", ולמה היו אותם המשתאות — רבי מאיר אומר: שכן דרך בני מלכים להיות קורין לאחיהן ולאחיותיהן עמהן בסעודה — שהם עושים להם, לאות נדיבות ואהבת אחוה, שהרי היה איוב עשיר ונכבד ונדיב, כאמור שם בענין, ואילו — רבי תנחום כרבי חייא אומר: להיטפל בהם הלכו — כל האחים והאחיות אל אלה שעשו הסעודה כל אחד בזמנו, להיות להם עוזרים ומשמחים ושושבינים, שכן היתה זו סעודה שעשו ביום — שקדשו להם נשים, וסעודות אירוסין היו, הדא הוא דכתיב — זהו שאמר הכתוב, שם: "ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם", לומר שימי המשתה

רוח
 יודן
 מהלך
 וקבית
 המלך
 שלך
 הוא
 אמרו
 אבל
 חזמות

משרתיו
 משתמש
 יות בהם
 וה', אין
 זטאו.

את ציון
 רק לענין
 גבא בר
 וכבודו
 ין, אמר
 האיש:
 ר אנחנו,
 " ! כך,
 בו פרים
 — הכי
 לפניו:
 ונגן את
 פרים",
 ! (כנמ"א
 ננו ברוח
 להים רוח
 — אם
 לכבודי,

עלו בס"ד דברי התוספות כהוגן ודוק.

מעשה נחזור לבאר הפסוק שאמר ובניהו בן יהוידע בן איש חי

וגו', הנאמר בשמואל (ב. כג. ט) שהיה בימי שלמה סוף מלכותו של דוד, ולפירוש ר"ת שהקדמנו היה זה בנו של יהוידע שהיה ראש סנהדרין, ובניהו זה ממלא מקומו של אביו היה, וקם הוא תחתיו על הכרתי ועל הפלתי, לזה קאמר בן איש חי, שאפילו במיתתו קרוי חי, על דרך הגמרא דבבא בתרא הנ"ל יואב שלא הניח בן כמותו נאמרה בו מיתה, ודוד שהניח בן כמותו נאמרה בו שכיבה, ולא מיתה, כי גם במיתתו קרוי חי, וכן פירשו המפרשים אהא דאמרו חז"ל (תענית ה. ב) יעקב אבינו לא מת מקרא אני דורש וכו' מה זרעו בחיים וכו', רצה לומר, כיון שיש לו זרע הממלא את מקומו, דומה כאילו לא מת, לזה קאמר נמי הכא ובניהו בן יהוידע שהיה ממלא מקום אבותיו, גם כן בן איש חי, כאילו לא מת אביו, ולזה קאמר שנית בן, כדי להורות שעל ידי הבן הוא איש חי כיון שהניח בן כמותו ודוק.

הנ"ל דבניהו ממלא מקום אביו יהוידע הוה, ובניהו הראשון שהיה אבי אביו של זה דקיימיה ביה, גם הוא ראש סנהדרין, כמו שמפורש בקרא ובניהו בן יהוידע והכרתי והפלתי, דקאי על בניהו הראשון, ואמר ר' יוחנן (בבא מציעא פה. א) כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם וכו', אמר ר' ירמיה מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה, עד כאן לשוננו, ואם כן בטוח היה בניהו האחרון שיהיה לו בן כמותו, כיון שהוא ואביו ואבי אביו היו תלמידים חכמים מכאן ואילך התורה מחזרת על אכסניא שלה, ואם כן קאי איש חי גם אבניהו, ולהכי מזכיר הכתוב כאן מעשה אביו יהוידע, כדי להורות שחוט המשולש הוא, כי הוא ואבי אביו בניהו כבר נזכרים בפירוש שהיו על הכרתי ועל הפלתי, ובא לייחס גם את אביו יהוידע, כי בניהו הוי חוט המשולש ודוק:

וידבר ה' אל משה לאמר. צו את בני ישראל וגו'. שנים ליום

עולה תמיד וגו'. העשויה בהר סיני לריח ניחוח אשה ל'ה' וגו'. הספיקות והדקדוקים בפסוקים אלו רבו כמו שרבו, אך כדי להקל על המעיין אציגה מעט מזעיר לא כביר, תחילה ראוי לעורר דמילת לאמר, לכאורה הוא אך למותר, וחז"ל אמרו (ראהוימאה. ב) כל מקום שנאמר לאמר לדרשא אתי, והכי למאי אתי. ועוד אמאי שינה כאן הכתוב ואמר צו את בני ישראל וגו', הוי ליה למכתב דבר אל בני ישראל, כלישנא דקרא בכל מקום. וגם מה שאמר מתחילה עולה תמיד וגו', וכפל הדבר ואמר עוד עולת תמיד, מה יתן ומה יוסיף בזה, ולכאורה נראה

פירוש פרשת התמיד באריכות

עולה תמיד

ר' יצחק ב"ר אבא

א"ל ר' יוחנן ואלו הן

שנים ליום עולה תמיד

א"ל ר' יוחנן

שהוא כמיותר. וביותר יש לתמוה מה שאמר כאן העשויה בהר סיני, מאי נפקא מינה אם עולה זו נעשית בהר סיני או לא, ואם תימצי לומר שבא להורות בזה איזה דבר, הוי ליה לכתוב לעיל גבי שנים ליום עולה תמיד, הוי ליה לסיים העשויה בהר סיני, והוי קאי על שני כבשים, ואמאי שנא הכתוב כאן גבי עולת תמיד, דקאי על כבש האחד הנעשה בבוקר, הלא דבר הוא.

ויבואר הכל, כל דבר דיבור על אופנו, ונקדים מה דאיתא במדרש (ויק' ג. ג.) בכמה דוכתי העולה באה (לכפר) על הרהור הלב, ומייתי להו מקרא דכתיב (יחזקאל ב. לב) והעולה על רוחכם וגו', ולכאורה קשה מהא דאמרין (קדושין ל. ב.) מחשבה רעה (ומעשה לא עשה), אין הקב"ה מצרפה למעשה, ואם כן מהיכי תיתי ליבעי כפרה, ואמאי צריכין עולה לכפר על הרהור. אמנם יש לפרש הא דאמרו שהעולה באה על הרהור, איירי בהרהור עבודת כוכבים, דאמרין התם המהרהר בעבודת כוכבים (אפילו לא עשה מעשה), הקב"ה מצרף המחשבה למעשה, שנאמר (יחזקאל י. ה) למען תפוש את בית ישראל בלבם.

וביזמא (כ. א.) אמרין הרהורא עבירה קשה מדעבירה, ופירש רש"י הרהורא דעבירה של זנות, שמעינן דהרהור של זנות קשה כל כך, ויש לומר שגם בזנות הקב"ה מצרפה המחשבה למעשה, וכן איתא במדרש (כ"ד טו. ה. שם לא.) בכמה דוכתי שגילוי עריות שקולה כעבודת כוכבים, ובקדושין כתבו התוספות (ד"ה מחשבה) דבעובד עבודת כוכבים הקב"ה מצרף מחשבה למעשה אף בשאר עבירות וכו', ובסנהדרין (נ. ב.)

ויצו ה' אלהים על האדם לאמר וגו' (בראשית ב. טו.), לאמר זו גילוי עריות וכן הוא אומר (ירמיהו ג. א.) לאמר הן ישלח איש את אשתו וגו', ויצו זו עבודת כוכבים, מאי משמע וכו', שנאמר (חושע' ה. יא) הלך אחרי צו וגו'.

הג"ה: ואפשר שזהו שאמרו במדרש (כ"ד כב. ה) עולות הקריבו בני נח, לדרכינו הכי פירושו, על כל חטאתם הצריכו להביא עולות, שהרי גבי בני נח הקב"ה מצרף מחשבתן למעשה בכל העבירות, לכך הקריבו עולות וק"ל.

וזה שאמר הכתוב וידבר ה' אל משה לאמר. צו את בני ישראל וגו', רמז במילת לאמר על גילוי עריות, מילת צו רמז לעבודת כוכבים, כמו שדרשו חז"ל והובא לעיל, ולכך שפיר מסיים כבשים בני שנה שנים ליום עולה תמיד, הכוונה בזה דדוקא על אלו שתי עבירות, עבודת כוכבים וגילוי עריות, העולה באה, אבל לא על שאר עבירות, שהרי אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה בשאר עבירות כי אם לעובדי עבודת כוכבים ולא לישראל, וזהו שמדייק בני ישראל, רצה לומר, דאלו שני עבירות לאמר וצו, היינו בבני ישראל דוקא, דהקב"ה מצרף מחשבה עבודת כוכבים וגילוי עריות למעשה, לכך קאמר שנים ליום עולה תמיד, כוונתו, שהעולה מכפר על המחשבה, אבל אי לא הקדים קרא מילת לאמר וצו, לא היה יכול לומר שיקריבו עולה, שהרי עולה בא על הרהור ואין הקב"ה מצרף למעשה כמו שהקשינו, אבל עתה שאמר מילת לאמר וצו, שרמז בזה על עבודת כוכבים וגילוי עריות, שהקב"ה מצרף מחשבתן למעשה אפילו בישראל, לכך שפיר באה ציווי שנים ליום עולה תמיד ודוק היטב.

על פי זה תבי הכתוב בפרט ה' אל משה לאנ בניו לאמר זאת תו וגו', וגם הלום רז מילת לאמר תרי ועוד אמאי אמר אהרן וגו', וביותר היא העולה נראה הוא, וקרינן היא הוא ולא נקיבה,

ולדרכינו יוכן ונשי

לעיל מיניה (ויקרא) לפני ה' ונסלח ל יעשה לאשמה בו אהרן וגו', ולפי פירושו, וכפר עלי מכל, רצה לומר, נ צריך כפרה וסליד וזהו שמסיים הכתו בה, לאפוקי עבודו דבעי סליחה וכפ בלא מעשה, ולכך משה לאמר צו את ורמז במילת צו וי וגילוי עריות, וזו העולה, הכוונה בז עבודת כוכבים ו הקרא היא העולה רוחכם, דהיינו כוכבים ומחשבת עולה בתרא אינו מ מלשון מחשבה, כו רוחכם, ולכך קרינ המחשבה, וכתוב ו הוא זכר, ודוק היט

הג'ה: ובדרך זה יש לפרש הפסוקים שהתחלנו, פירוש מה שאמר עולת תמיד העשויה בהר סיני הפסוקים וגו', ונקדים מה דאיתא שם בקדושין אהא דאמר מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה שנאמר (תהלים סו, יח) און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה', ופריך ואלא מה אני מקיים (ירמיהו ו, יט) הנה אנכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבותם וכו', ומשני כדרב הונא דאמר רב הונא כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו, ופריך הותרה לו סלקא דעתך, ומשני אלא נעשית לו כהיתר, ופירש רש"י הא דכתיב פרי מחשבותם בעובר ושונה כתיב, כי הדר מהרהר לעשות מצטרפה המחשבה למעשה, ואפילו לא עשאה, אין חזרתו לשם שמים (מה שלא עשאה), אלא שלא הוצרך לה, (לעבירה, לכך לא עשאה), כדרב הונא דאמר נעשית לו כהיתר, ושמעינן מהא דאפילו בשאר עבירות מצינו שהקב"ה מצרף המחשבה למעשה, והיינו כשעבר העבירה ואחר כך הרהר לעשותה עוד. לפי זה הדרא קושיא לדוכתיה מאי בא הכתוב לרמוז במילות לאמר וצו, על עבודת כוכבים וגילוי עריות, הא אפשר לאוקמי דעולה באה על שאר עבירות, וכגון שעבר עבירה והרהר לעשות, שבענין זה הקב"ה מצרף המחשבה למעשה אפילו לא עשאה, ועל זה באה לכפר כמו שנחבאר. אמנם יש לומר דהפסוק בעצמו מפרק קרשיא זו, על פי מה דאיתא במדרש (במד"ר כא, כא) שעולת הבוקר היה מכפר על עבירות שנעשו בלילה, ותמיד בין הערבים היה מכפר על עבירות שנעשו ביום, והיינו על הרהור עבירה, כמו שנחבאר לעיל, ולכאורה יפלא הדבר לפי מה דאמרינן דבשאר עבירות אין עולה באה אלא אם כן עבר עבירה ואחר כך הרהר לעשותה כדרב הונא וכו', הא תינח בעולה שניה שהקריבו, דיש לומר כיון שכבר חטאו פעם אחת בהרהור, מעתה נתפסו על הרהור ונעשה להן כהיתר, ולכך צריך עולה לכפר, ואפילו לא עברו עבירה אפילו בפעם ראשונה, רק ששנו בהרהור, אבל על עולה הראשונה שהקריבו ישראל, דהיינו קרבן התמיד הראשון, על מה היתה באה, ואפילו אם תמצי לומר שבא על הרהור, אכתי הוי הרהור ראשון, ובשאר עבירות אמרינן שאין הקב"ה מצרפה המחשבה למעשה, אם לא בפעם שניה, אם כן אינם חייבין על מחשבה ראשונה שום קרבן, ועל מה היה העולה ראשונה באה, אלא כדחייך צריכין לומר דהיתה באה על הרהור עבודת כוכבים או

על פי זה תבין תשכיל מה שאמר הכתוב בפרשת צו (ויקרא א-ב) וידבר ה' אל משה לאמר. צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה היא העולה וגו', וגם הלום ראיתי לדקדק מה שאמר מילת לאמר תרי זימני, הוא אך למותר, ועוד אמאי אמר צו ולא אמר דבר אל אהרן וגו', וביותר יש לדקדק מה שאמר היא העולה נראה כמיותר, ועוד דכתיב הוא, וקרינן היא, ובאמת העולה זכר הוא ולא נקיבה, והוי לן למיקרי הוא.

ולדרכינו יובן בטוב טעם ודעת, ונשים פנינו מה דכתיב לעיל מיניה (ויקרא ה, כו) וכפר עליו הכהן לפני ה' ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה, וסמין ליה צו את אהרן וגו', ולפי מה שנתבאר הכי פירושו, וכפר עליו הכהן וגו' על אחת מכל, רצה לומר, מכל שאר עבירות אינו צריך כפרה וסליחה עד שיעשה ואשם, וזהו שמסיים הכתוב אשר יעשה לאשמה בה, לאפוקי עבודת כוכבים וגילוי עריות דבעי סליחה וכפרה אפילו על הרהור בלא מעשה, ולכך סמין ליה וידבר ה' אל משה לאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר, ורמוז במילת צו ולאמר, עבודת כוכבים וגילוי עריות, וזהו שאמר זאת תורת העולה, הכוונה בזה, שהעולה מכפר על עבודת כוכבים וגילוי עריות, ומפרש הקרא היא העולה, מלשון והעולה על רוחכם, דהיינו על מחשבת עבודת כוכבים ומחשבת גילוי עריות, ותיבת עולה בתרא אינו מלשון קרבן עולה, אלא מלשון מחשבה, כמו שנאמר והעולה על רוחכם, ולכך קרינן היא, לפי שקאי על המחשבה, וכתיב הוא, לפי שקרבן עולה הוא זכר, ודוק היטב הפוך בה והפוך בה.

וגו'
וכן
יש
כבים,
הלך

יד כב,
זו הכי
עולות,
מעשה

משה
רמו
ת צו
חז"ל
נשים
זוונה
בודת
אבל
קב"ה
ירות
ולא
רצה
היינו
וצרך
ריות
גולה
על
גילת
דיבו
ואין
שינו,
זרמו
ירות,
פילו
שנים

אפילו על שאר עבירות נמי העולה באה, אך על זה קשה הא בשאר עבירות אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה, ואמאי צריך קרבן לזה, על זה בא הכתוב כמתרץ היא העולה, רצונו לומר, ההרהור הראשון עצמה היא עולה פעם שנית על לבו, דאז נעשה לו כהיתר, ובכי האי גוונא הקב"ה מצרף המחשבה למעשה, ולכך צריך להביא קרבן עולה, וזהו זאת תורת העולה וגו', ודוק היטב. (עד כאן ההג"ה).

ועתה אשובה ואראה לבאר מה שאמר הכתוב עולת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחוח וגו', ולכאורה יפלא הדבר דמתחילה אמר עולה, וכאן אמר עולת, דבר זה צריך ביאור. וביותר מילת תמיד, הוא אך למותר, שהרי כבר אמר את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים. ועוד מה שאמר העשויה בהר סיני, מאן דכר שמה דסיני. ומה שאמר לריח ניחוח, הוא דבר תימה, מה נשתנה קרבן זה, מכל הקרבנות שלא נאמרה בהן לריח ניחוח, וכאן נאמר לריח ניחוח. ועוד אמאי בא הציווי שיקריבו בכל יום מה שאינו כן בשאר קרבנות, הלא דבר הוא.

ויבואר הכל כל דבר דיבור על אופנו ומכונו, רק נקדים מה דאיתא (כבא בתרא קס"ג) הרהור עבירה אין אדם ניצול ממנו בכל יום, וגדולה מזו אמרו במדרש והובא לעיל שאפילו בשעת מתן תורה בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע לא היה לכם נכון למקום, שנאמר ויפתוהו בפיהם ובלשוונם יזבבו לו. ולבם לא נכון עמו. ומעתה בין חבין את אשר לפניך, דלכך בא הציווי להקריב קרבן עולה שני פעמים ביום, לפי שהעולה באה על הרהור, ואין אדם ניצול הימנו בכל יום ובכל שעה. ובגמרא דיומא

גילוי עריות, ובמדרש (במד"ר ז, ד) אפילו בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע לא היה לכם נכון לאלקים, שנאמר (תהלים ע"ח, לו-לז) ויפתוהו בפיהם ובלשוונם יזבבו לו. ולבם לא נכון עמו, וזהו שאמר הכתוב וידבר ה' אל משה לאמר. צו את בני ישראל, רמו בזה עבודת כוכבים וגילוי עריות, להורות שעל אלו העולה באה, אבל בשאר עבירות אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה, אך על זה קשה הא איכא לאוקמי אפילו בשאר עבירות וכגון ששנה בה כמו שנתבאר לעיל, ואם כן אמאי איצטרך למיכתב מילת לאמר וצו להורות על עבודת כוכבים וגילוי עריות, על זה בא הכתוב לתרץ, את הכבש האחד תעשו בבוקר וגו', אם כן קשה בוקר ראשון שהקריבו ישראל עולת תמיד, על מה היתה באה, אף אם תמצי לומר שהיתה באה על הרהור, אכתי הרהור ראשון הוי כמו שנתבאר לעיל, אלא ודאי צריך לומר דעולה ראשונה היתה באה על הרהור עבודת כוכבים, וזהו שאמר עולת תמיד העשויה בהר סיני, ושם הרהרו בעבודת כוכבים, ועל זה היה באה עולה ראשונה, ולכך הקדים הכתוב מילת לאמר ומילת צו, ולפי זה שפיר מיושב מה שאמר העשויה בהר סיני, גבי כבש האחד העשוי בבוקר, דהא גבי כבש השני לא צריכין לומר שהיתה באה בשביל עבודת כוכבים, דאיכא לאוקמי שהיתה בשביל שאר עבירות, דכיון שעבר בהרהור בפעם הראשון או צריך להביא כבש לעולה על הרהור השני, דהוי כעובר עבירה ושנה בה בהרהור דהקב"ה מצרף המחשבה למעשה, אבל הכבש הראשון שהקריבו אי אפשר לאוקמי אלא בשביל הרהור עבודת כוכבים או גילוי עריות, והיינו כמו שהקדמנו שבשעת מתן תורה הרהרו ישראל אחר עבודת כוכבים, ונמשלו במדרש (שבת פ"ח, ב; ילקוט שמעוני שיר השירים א, א; תחפ"ג) ככלה שזינתה בתוך חופתה, שנאמר (שיר השירים א, יב) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו וכו', וזהו שאמר עולת תמיד העשויה בהר סיני ודוק: וזה נמי שאמר הכתוב בפרשת צו, זאת תורת העולה היא העולה, ולכאורה מה שאמר היא העולה נראה כמיותר, ולדרכינו הכי פירושו, ומילת העולה שני פעמים תרוייהו לשון הרהור הוא, כמו שאמר הכתוב והעולה על רוחכם, ואינו קאי על קרבן עולה, והכי קאמר זאת תורת העולה, רצה לומר, הקרבן הזה באה בשביל הרהור העולה על רוח בני אדם, ונקט סתם שעולה באה על הרהור עבירה, דהיינו

שהקדמנו לעיל אנ קשה מדעבירה, ו פירש רש"י שהרי מגוף המאכל, כן מעבי

ועתה אתה בו הסכת

הפסוקים כך הוי לאמר. צו את ו במילת לאמר גיי רמז עבודת כוכבי וזהו שמדייק בנ לבני נח הקב"ה נ אפילו בשאר ענ דוקא בשני עביר מחשבה למעשה, להם זה האשה א בני שנה תמימים וגו', אך על זה שני קרבנות ביו מה שאינו מצינו זה בא הכתוב כמ עולת קאי על ה תמיד, שהרי כבר וודאי דקאי על ו והעולה על רוחכו הוא עולה על רו אפשר להינצל מ והובא לעיל, וזד ראה לזה שאי עבירה, העשויה עמדו בסיני ואמו ובלבכם כזבו כוכבים, כמו שא וגו', וזהו נמי שא בזה, דלכך העול שתהיה לריח ניד

שהוא דומה לריח, כמו שאמרו חז"ל הרהור עבירה קשה מעבירה וסימנך ריחא, ולכך תהיה העולה לריח דווקא, כדי שיכפר על הרהורו, שהוא ממש לריח, וזהו שמדייק הכתוב לריח ניחוח אשה לה', ודוק היטב.

שהקדמנו לעיל אמרו חז"ל הרהור עבירה קשה מדעבירה, וסימנך ריחא דבישרא, פירש רש"י שהריח מבשר צלי חזק יותר מגוף המאכל, כך הרהור עבירה קשה מעבירה עצמה.

ועתה אתה ברוך ה' הקורא חביב

הסכת ושמע ביאור המשך הפסוקים כך היא, וידבר ה' אל משה לאמר. צו את בני ישראל וגו', רמז במילת לאמר גילוי עריות, ובמילת צו רמז עבודת כוכבים כמו שהקדמנו לעיל, וזהו שמדייק בני ישראל דווקא, אבל לבני נח הקב"ה מצרף מחשבתן למעשה אפילו בשאר עבירות, לאפוקי ישראל דוקא בשני עבירות אלו הקב"ה מצרף מחשבה למעשה, ולכך בא הציווי ואמרת להם זה האשה אשר תקיבו לה' כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד וגו', אך על זה קשה אמאי בא הציווי שני קרבנות ביום אחד בערב ובבוקר, מה שאינו מצינו כן בשאר קרבנות, על זה בא הכתוב כמתרץ עולת תמיד, ומילת עולת קאי על המחשבה, ולא על קרבן תמיד, שהרי כבר כתיב עולה תמיד, אלא וודאי דקאי על המחשבה, והוא מלשון והעולה על רוחכם, והכי פירושו הרהור הוא עולה על רוח בני אדם תמיד, ואי אפשר להינצל ממנו כמו שאמרו חז"ל והובא לעיל, וזהו שמסיים הכתוב והא ראה לזה שאי אפשר להנצל מהרהור עבירה, העשויה בהר סיני, שהרי בעודן עמדו בסיני ואמרו בפיהם נעשה ונשמע ובלבכם כזבו והרהרו אחר עבודת כוכבים, כמו שאמר הכתוב למען תפוש וגו', וזהו נמי שאמר לריח ניחוח, הכוונה בזה, דלכך העולה כולה כליל לה', כדי שתהיה לריח ניחוח, ולכפר על הרהורו

ועל פי דברים האלה יתורץ קושיא תרוק על הגמרא דיומא אהא גדולה שהקשיתי לשאול, אהא

דאמרינן (יומא טו. ב) דיהיב דעולה ברישא והדר דחטאת וכו', כיון דעולה היא קדמא ברישא, דכתיב בפרשת קרבנות דראשי חדשים וימים טובים (בראשית כח טו) ושעיר עזים אחד לחטאת לה' על עולת התמיד וגו', אם כן שמעינן מהא דעולת התמיד היא קודמת לחטאת, ובזבחים (ו. ב) אמרינן בכל מקום החטאת קודמת לעולה, ואם כן לכאורה יפלא הדבר מאוד מה נשתנה עולת התמיד משאר עולות שהוא קדמה לחטאת. אבל לפי מה שנתבאר לא קשה מידי, דטעמא דהאי מילתא דחטאת קדמה לעולה בכל מקום, היינו לפי מה דאמרינן שם בזבחים למה חטאת קודמת לעולה משל לפרקליט שנכנס תחילה והדורון אחריו, כך החטאת נקרא פרקליט (פירוש מליץ), והעולה היא דורון, (מתנה לפי שהעולה אינה באה על החטא), לכן החטאת קדמה, והיינו בסתם עולה, לפי שאינה באה על שום חטא, לכך החטאת קדמה, מה שאין כן בעולת התמיד שהיא באה על הרהור הלב, והיינו על הרהור עבודת כוכבים וגילוי עריות, ואדרבא הרהור עבירה קשה מעבירה עצמה, אם כן עולה זו לאו דורון הוא אלא פרקליט, והיא פרקליט גדול, לפי שהרהור עבירה קשה מעבירה עצמה, ולכך עולת התמיד קדמה לחטאת ודוק היטב: L

אך על
יה מצרף
ה על זה
נו לומר,
שנית על
א הקב"ה
ביא קרבן
ק היטב.

ז שאמר
העשויה
לכאורה
ה, וכאן
וביותר
זרי כבר
יקר ואת
ז. ועוד
ואן דבר
ניחוח,
רבן זה,
זן לריח
ז. ועוד
יום מה
בר הוא.

ל אופנו
ז דאיתא
אין אדם
זו אמרו
זעת מתן
נעשה
ז, שנאמר
לו. ולבם
את אשר
יב קרבן
שהעולה
זל הימנו
ז דיומא

אֶף עֲרֻכָּה שְׁלַחְנָה: גְּשִׁלְחָה נְעֻרְתֶּיהָ תִּקְרָא
 עַל-צִפִּי מְרִמִּי קֶרֶת: דְּמִי-פִתִּי יִסֹּר הַנְּהָה
 חֶסֶר-לֵב אָמְרָה לוֹ: זֶה לָבוֹ לַחֲמוֹ בַלְחָמִי
 וְשִׁתּוֹ בֵּינָן מִסְכָּתִי: וְעֵזְבוּ פְתָאִים וְחַיּוֹ
 וְאֲשֶׁרוֹ בְּדַרְךְ בִּינָה: וְיִסֹּר | לֵץ לִקַּח לוֹ

נִכְסְתָא וּמְזֻנָת חֲמָרָה
 וְסֻדְרָת פְּתוּרְתָהּ:
 גּוֹשְׁדָרַת טְלִיתָהּ
 דְּתִקְרִין עַל גִּיב דְּמָתָא
 עֲשִׂינְתָא דְנִצְרִין: דִּמְן
 דְּשִׁבְרָא גִּתָּא לֹתִי
 וְחֲסִיד רַעֲיָנָא אָמְרַת
 לִיָּהּ: הָאֲתוּ אֲכֹלוּ לַחֲמִי

מְמִיקְנָא נְסִיב לִיָּהּ
 צַעֲרָא וּמְכֻסְנוּתָא
 לְרִשְׁעִיא מוּמָא הוּא
 לִיָּהּ: חֲלָא תְכוּס
 לְמִמְקָנָא דְלָא נִסְבֵּד
 אֲכִים לְחִפְיָא דְנִרְחֻמְדִּי:
 טְאִלִּיף לְחִפְיָא וְיִתְחַבֵּם
 תּוֹב אֹדַע לְצַדִּיקָא וְיִסֹּן

וְאֲשֶׁרוֹ חֲמָרָא דְמְזֻנָת: וְשִׁבְקוּ מִנְכֹּן חֲסִידוֹת רַעֲיוֹנְכֹן וְחַיּוֹ וְתִלְכּוּ בְּאַרְחָא דְבִיּוֹנָא: וְדַרְדִּי

רש"י

אף ערכה שלחנה. כל יצרת למ ויצט: ומכס: (ה) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי. ביין שמגמתי: (ו) עזבו פתאים וחיו. את דרך הפמיות: ואשרו. לשון פעם, כמו צאשורו

מצודת דוד

(ג) תקרא. כל אחת תקרא על ידי נערוותיה על גבהי מרום העיר להשמיע הקול למרחוק: (ד) מי פתי. ותאמר מי פתי שאין בו תבונה להכין מאכל, יסור מן מקומו ויבוא הנה, וכן תקרא לחסר לב מכל וכל ותאמר לו: (ה) לכו לחמו. אם אין לכם משל עצמיכם בואו הנה ואכלו בלחמי ושתו היין אשר מזגתי אני, והוא ענין מליצה, לומר הלא חכמת התורה היא נחמדת מאירת עינים וחוננת דעת לההוגים בה, וכאילו מכרות ואומרת כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד, ואם צפון לבו משכל אני אשכילו דעה: (ו) עזבו. לזאת אתם פתאים עזבו דרכיכם ותחיו, וצעדו מעתה בדרך בינה: (ז) יסור לץ. רוצה לומר אבל את הלץ ואת הרשע לא אוכיח,

אבן עזרא

(ג) שלחה נערוותיה תקרא על גפי מרומי קרת. כמו גבי כי אותיות בומ"ף מתחלפות, קרת תרגום עיר, והטעם ששלחה נערוותיה מכל צד, והיא גם עמהם תקרא במקומות הרמים שבעיר, כדי שישמעו הכל: (ד) מי פתי. הפתי הוא אשר לו נקבעו בו הפחיתות לגמרי ויש תקוה לתיקונו, ואמר יסור הנה. כלומר יסור ממקומו ויבא הנה: חסר לב ואמרה לו. כלומר וכן קראה ואמרה לחסר לב: (ה) לכו לחמו בלחמי. בי"ת בלחמי מקום מ"ם, וכן בי"ת ביין מסכתי כמו והנותר בבשר ובלחם (ויקרא ה לב). וטעמם כמו הוי כל צמא לכו למים (ישעיה

מדרשיו חז"ל

(ה) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי. הרואה יין בחלום יש שותה וטוב לו, ויש שותה ורע לו יש שותה וטוב לו, דכתיב: ויין ישמח לבב אנוש. רע לו, דכתיב: תנו שכר לאובד. אמר ליה רבי יוחנן לחנא, תני תלמיד חכם לעולם טוב לו, שנאמר: לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי. (ברכות נו.).

כתיב: כי הנה הארון ה' צבאות מסיר מירושלים ומיהודה משען ומשענה, כל משען לחם וכל משען מים" וגו'.

אחזה רגלי (איוז כג יא): (ז) ומו מוס הוא למוכית, שזה מתכני היא אזהרה שאסור לדבר הישרה, אפילו להוכיח ולקן ויחכם עוד. לתלמיד הגון נאמר לנת מכל הצהמה הטוה

כי המוכיח את הלץ לוקח לי בו ויבוזהו. והמוכיח לרשע מג ישיב לו אף אתה כמוני ויפגו עסק עמהם: (ח) פן ישנאך. ודרכו ישרה לפניו: ויאהבך. מדותיו ולומד מכל אדם: (ט)

תקוה לתקונו: ומוכיח לרשי והוא כפל ענין עם הלוקח ישנא המיסר, והרשע ישנא ו ואומרים דברים מכוערים ובוז לרשע מומר לעצמו, וכאילו לרשע במומו ליקח לו קלון, מעשיו נכוחים בעיניו, או שו ואינו רוצה שיוכיחו אדם. ויה כשהמיסר מתלוצץ ומראה שח לוקח לו קלון, כי היוסר שנ ולבשתו ולכן יחרפהו, וכן כ

להתבוז ממנו, ומה טעם, יסר דעתיה דרבי יצחק דא"ר יצחק בארץ ישראל כאלו מעמיד לן המעמיד תלמיד בתוצה לארץ מ "יסר לץ" זה ירמיה. "לץ" זה לז קלון" שהיו מקללין אותו. יו מוכיח לישראל ואומר להם (ח) אף תוכח לץ וגו'. כשם ש הנשמע, כך מצוה על אדם

(ז) יוסר לץ וגו'. א"ר יצחק: כל המעמיד תלמיד רשע סופו

אומרו לאמר. ושוב שנית לו. והשלישי ואמרת כו'. וכנה צזוק"ק לפי דרכו לו דא ע"ז כי עיקר הקרבן הוא צברחק הגלות שהוא כע"ז. לזה הזהיר על לו ערס יחיל לדבר בענין הצאת קרבן יעויין שם. (ב) ונלכה באורחותם וצאורם נראה אור, על פי אמרם ז"ל יחי כבוד חצירך חציר כו' ואל תהי נוח לכעוס. ונמצא כתוב צזק על שם גדול אחד דהתחברות שני הדברים יחד יחי על פי אמרם ז"ל האי אורצא מרצנן דרתח אורייתא כו' שנאמר הלא כה דברי כאש. אמנם דרשו

ומפרש מי חלה במספר שמות רזה לומר צסיפורי דברים שלהם יחשבו שמות הקודש וצירופיהן, נ"ל והבן:
 עוד לנו לפרש הכתוב (מ) על פי אמרינו לפרש הכתוב שבחילים שבט ציום הללתיך ואין רצוני להאריך יותר כאן, ויבואר ברלות ה' בחיבורינו אהוון גליפן בפסוק הנ"ל, ה' חלכי יגיע חשקי להוציאו לאור עולם במהרה:
 76 (כח) ב. וידבר ה' אל משה לאמר לו אח בני ישראל כו' צמועדו. ענין

לכ תחלק
 ציום ועולה
 ה כשהם
 צויים נחלה
 צעצדי ה'
 ה ומעשים
 כתוב נחלה
 מ צפרשת
 וליאל, (נ*)

תדרש נועם

מוסיף להם אמירה השלישית "ואמרת אליהם" דכל אלו נראים כמיותר, והנה בהזוהר הקדוש (פנחס רמ) אמר לפי דרכו דתיבת צו הוא מרמוז על ע"ז, כי עיקר הקרבן הוא רק על ידי דירחק מאתו מרת הגיאות שהוא נחשב כע"ז, ועל כן ולזה הזהיר הכתוב על הגיאות בטרם יתחיל לדבר בענין הבאת קרבן, דיהיו נזהרים להרחיק מאתם את מרת הגיאות שהוא נחשב כע"ז, יעיין שם.

דתחלק מהם הארץ בשעת הנחלה ובעת דעוסקים בעבודת השי"ת, ועל זה אמר "במספר שמות" רצונו לומר אצל אלו האנשים דגם בהמספר וסיפור דברים פשוטים שלהם, גם כן הם חושבים "שמות" והסודות וצירופיהם של השמות, אצל אלו תתחלק הארץ מהם בשעת עסקם בתורה ותפלה ועבודת השי"ת, נ"ל והבן:

דיבורם הוא
 ומה כל כך,
 ידיו מגיד
 מעיד ומגיד
 א העדות של
 רואים דהם

→ (ב) והנה אנחנו נלכה גם כן באורחותם, ובאורם נראה אור לפרש הכתוב על פי מאמרם ז"ל (אבות פ"ב מ"י) יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לכעוס, ונמצא כתוב בשם גדול אחד דהתחברות ושייכות של השני דברים האלו יחד יהי על פי מאמרם ז"ל (תענית ד) דהתלמיד חכם שהוא בכעס, הוא לפי דאש התורה הוא מחמם ומרתיה אותו שנאמר (ירמי' כג, כט) הלא כה דברי כאש, אמנם מצינו דרו"ל דרשו עוד בזה הכתוב הלא כה דברי כאש, דהדמיון לאש הוא (תענית ו) מה אש אינו דולק העץ אם הוא יחיד, כן

(מ) עוד יש לנו לפרש הכתוב על פי אמרינו לפרש הכתוב שבתהלים (קמ, קסד) שבע ביום הללתיך, ואין רצוני להאריך כאן, ויבואר ברצות ה' בחיבורינו אהוון גליפן בפסוק הנ"ל. ה' אלוקי יגיע חשקי להוציאו לאור עולם במהרה (לא נמצא שם שום פירוש על זה הכתוב):

כאן "לאלה
 נאמר להלך,
 ימיות, דעולה
 מאתם הארץ
 בשעה דהם
 צים נחלה לפי
 ד טעם בדבר
 לפי דעיקר
 דות להשי"ת,
 ו טובים, כמו
 קלו, כב) נחלה
 לישראל ולבני
 דזוכה להיות
 נחלה לישראל
 פ פרשת חוקת
 ליאל.

(כח) א. (ה) וידבר ה' אל משה לאמר, צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו, הנה צריך להבין ענין אומרו בתחלה לאמר דהכונה היא לאמר להם לישראל, ומה זה דשוב מוסיף ואומר שנית צו את בני ישראל ללא צורך, ואחרי כן עוד

מי הם אלה

ספר נחמה מצריים
 ברה"ק ר' אליעזר בלן איש בורנוויץ צ"צ
 אגליץ וליא דק"ק טארינ-טראז

עוד בזה מה אש עץ יחידי אינו דולק, חרב על הבדים. (ג) וזכו הכוונה יחי כבוד חזירך כו' ולא ביחודי. ועל דרך זה הפרש דמיון החורב לאש וממילא אל חבי נוח לכעוס, עד כאן דברי פי חכם חן. (ד) וכבר מבואר אצלנו מזה בפרשיות הקודמות דענין חרב על הבדים שיושבין בד צבד הכוונה צלי השרחת שכינה בד' אמות של הלכה לסיבת החטא או הגאות המרחיק נדוד להשכינה יטויון שס. ולא כן המעשה עצמו מכל חטא

ועון ואשמה וחס ומחמס צענוה ונמיכות רוח שכינה שרויה אצלו ולא ישב צדד:

וּרְבֵּאֵר צָאֵר הַיֵּצֵב (ה) כוונת המקראי קודש להורות דרך ישכון אור חכמה ומוסר להגיד לאדם ישרו וכשר מפעל הסתגור. נקדים עוד אמרנו צכחוב לא תקום ולא חטור כו' ואהבת לרעך כו'. והנה רש"י ז"ל פירש בפרק במה מדליקין אהא דאמר לי' הלל להגר ואהבת לרעך

תדרש נועים

התורה צריך דילמוד אותה ביחד עם חברים, כמו שנאמר (ירמ' ג' לו) חרב על הבדים, דחס ושלום גזירת חרב תבא על התלמידי חכמים העוסקים בתורה בד בבד וביחידות.

(ג) וזהו הכוונה יהי כבוד חבירך חביב עליך כשלך, היינו דאל תלמוד יחידי רק ביחד עם חברים, ותפרש אם כן הכתוב דברי כאש והדמיון לאש על זה הדרך דכמו דאש אינו דולק עץ יחידי כן תלמוד גם אתה עם חברים, ועל ידי זה ממילא תרויח דיהא ואל תהי נוח לכעוס, כי אז שוב אינו מרמו הדמיון של תורה לאש על זה דהאש של תורה תהא מרתיח ומחמם אותך להביאך לידי כעס, עד כאן דברי פי חכם חן. (כפ' צו ע' כ"ג, מכיאו בשם הגאון מ"ה משה מהוראנא).

(ד) והנה כבר מבואר אצלנו מזה בפרשיות הקודמות (פ' אמר ע' רכ"ד) דהענין של חרב על הבדים דאמרו רז"ל על התלמידי חכמים העוסקים בתורה בד בבד ויחידי, הכוונה הוא דיושבין יחידי בלי השראת השכינה אצלם בתוך הארבע אמות של הלכה שלהם, והוא או לסיבת החטא דיש בהם המרחקת השראת השכינה, או

לסיבת עון הגיאות אשר בהם דהוא המרחיק נדוד להשכינה הקדושה, דהקב"ה אומר (סוטה ה) אין אני והוא יכולים לדור במחיצה אחת יעיין שם, אשר לא כן הוא זה המטהר עצמו מכל חטא ועון ואשמה, והוא גם תם ומתמם עצמו במדת הענוה ונמיכות הרוח, דהרי אצלו שרוי' השכינה הקדושה, וממילא אינו יושב בדד ויחידי בעת עסקו בתורה.

(ה) והנה כדי לבאר באר היטב כוונת המקראי קודש, דיהיו להורות הדרך אשר ישכון בו אור החכמה והמוסר, להגיד לאדם ישרו וכשר מפעל התנהגותו היאך להתנהג, נקדים עוד את אשר אמרנו בהכתוב (ויקרא י"ח) לא תקום ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך, והנה רש"י ז"ל בפרק במה מדליקין (שבת לא.) בהמעשה של הגר דביקש ללמוד כל התורה כולה בעוד דהוא עומד על רגל אחת, אמר לו הלל ואהבת לרעך כמוך הוא כל התורה כולה, והשאר הוא רק הפירוש לזה הכתוב, ולכן לך גמור ולמוד, ואז תבין את כל התורה כולה, ופירש"י ז"ל דהקב"ה הוא הריע כמו שכתוב (משלי כו' י') רעך וריע אביך אל תעזוב, ולכאורה יש להבין דאם הכוונה בזה על הקב"ה היאך אם כן אמר ואהבת לרעך רק כמוך, הלא צריכים לקיים ואהבת את ה'

כמוך זכו כל החורב הוא זיל גמור. ופירש"י הריע כדכתיב רעך ורי אף יאמר ואהבת לר ואהבת את ה' בכל והרי זה יותר ממנו. לענין לעבור על דברי דכתיב יאמר ואהבת האמור למעלה בראש דהנה אמרו ז"ל הא אורייתא כו'. והכוונה יודי' אינו רק צעני אהבת החורב, וכשר ושל' על דברי חוה

אלוקיך בכל לבבך וב והרי זה יותר מבחינת זאת ופירש דזה נאכ רוצה דאחר יעבור עי אתה על דברי הקב"ה (ו) והנראה לרו ואהבת לרעך רק כמו האמור למעלה ברא תקום ולא תטור, ד (ה) דהתלמיד חכם דה התורה הוא מרתיח דהכוונה בזה הוא ז חכם אינו רק בשב דבוער בהתלמיד ח כשרואה דאיזה אדו דברי תורה אז ת התורה, והנה עם כי (שם) דאפילו הכי צו עצמו ונפשו להי מדכתיב (קהלת י"א י') רעה מבשרך, הרי

התורה בקרבנו. והנה על כל זה אמרו ז"ל
 אפילו הכי צטו לחינם למילף נפשי בניחותא
 דכתיב הסר כעס מלבך והעצר רעה כו'.
 הרי שגם על כעס כזה קראו עליו מקרא
 זה הסר כו' והעצר כו'. (ח) ואמרו ז"ל
 ציומא כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר
 כנחש אינו תלמיד חכם. ופרכינן והכתיב לא
 תקום כו' הווא צממון הווא דכתיב. והנה
 גם בזה פירש צו שארי הרב הגאון המקובל
 מוהרי"ח בספר זרע יצחק הגדפס על שמו.
 דהכוונה שיקום וישור רק צטביל כבוד
 התורה על דרך אוריינתא מרחמא לי, וזהו
 כנחש שאמרו ז"ל שאלו לנחש כו' אחכ מה
 כנחש יש לך כו', עד כאן דברי פי חכם

כמוך זהו כל התורה כולה ואיך פירושא
 הוא זיל גמור. ופירש"י ז"ל דהקצ"ה הוא
 הריע כדכתיב רעך ורע אביך כו'. ולכאורה
 איך יאמר והצבת לרעך כמוך דהא לריך
 והצבת את ה' בכל לבבך נפשך ומאודך
 והרי זה יותר מכמוך. אך רש"י ז"ל פירש
 לענין לעבור על דבריך ע"ש. (ו) והנראה
 דהכתיב יאמר והצבת רק כמוך ומוסב על
 האמור למעלה צראש המקרא לא תקום כו'.
 והנה אמרו ז"ל הווא תלמיד חכם דרתא
 אורייתא כו'. והכוונה פירשו צו דכל ריתחא
 דידי אינו רק צטביל התורה שצוטר צו
 הצבת התורה, וכשרואה אדם עובר חס
 ושלו על דברי תורה הצטר אש חמת

תדרש נועם

דהוא בשביל כבוד התורה גם כן קראו עליו
 המקרא הזה של והסר כעס מלבך והעבר
 רעה מבשרך.

(ז) והנה אמרו רז"ל במסכת יומא (כג.)
 כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו
 תלמיד חכם, ומקשה בגמרא והכתיב לא
 תקום ולא תטור, ומתריך דזה דנאמר לא
 תקום ולא תטור הוא רק בממוך, והנה גם
 בזה פירש בו שארי הרב הגאון המקובל
 מוהרי"ח בספר זרע יצחק הגדפס על שמו,
 דהכוונה הוא דהתלמיד חכם ינקום וינטור רק
 בשביל כבוד התורה, על דרך דאמרו דאש
 התורה מחממת ומרתיח אותו, ולא דיכוין
 להנאת עצמו, ולכן אמרו הלשון נוקם ונוטר
 כנחש, דאמרו רז"ל (תענית ה.) דשאלו להנחש,
 ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אתה מה
 הנאה יש לך דאתה נושך וממית, הרי דאינן
 לו להנחש שום תענוג והנאה בנשיכתו, כן
 צריך להיות הנקימה והנטירה של זה
 התלמיד חכם דמיון הנחש דלא יהי לו שום
 הנאת עצמו, עד כאן דברי פי חכם חן.

אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך
 והרי זה יותר מבחינת כמוך, אך רש"י ז"ל תירץ
 זאת ופירש דזה נאמר לענין דכשם דאינך
 רוצה דאחר יעבור על דבריך, כן לא תעבור
 אתה על דברי הקב"ה עיין שם.

(ו) והנראה לדרכנו הוא דהכתוב אמר
 ואהבת לרעך רק כמוך, לפי דהוא מוסב על
 האמור למעלה בראש המקרא דאמר לא
 תקום ולא תטור, דהנה אמרו רז"ל (תענית
 ו.) דהתלמיד חכם דהוא בכעס הוא לפי דאש
 התורה הוא מרתיח ומחמם אותו, ופירשו
 דהכוונה בזה הוא דכל הכעס של התלמיד
 חכם אינו רק בשביל התורה, היינו דלפי
 דבוער בהתלמיד חכם אהבת התורה, לכן
 כשרואה דאיזה אדם עובר חס ושלום על
 דברי תורה אז תבער בקרבו אש חמת
 התורה, והנה עם כל זה מצינו דאמרו רז"ל
 (שם) דאפילו הכי צריך האיש ללמד ולהרגיל
 עצמו ונפשו להיות בנחת ולא בכעס
 מרכתיב (קהלת יא, י) והסר כעס מלבך והעבר
 רעה מבשרך, הרי מזה דגם על כעס כזה

ז רוח
 זקראי
 חכמה
 מפעל
 : לא
 כו'.
 דליקין
 לרעך
 זרחיק
 אומר
 מחיצה
 ומטהר
 :ם תם
 הרוח,
 ממילא
 זורה.
 כוונת
 אשר
 לאדם
 זתנהג,
 יקרא יט,
 ואהבת
 דליקין
 מזר כל
 : אחת,
 זרא כל
 ש לזה
 בין את
 יה הוא
 ע אביך
 הכוונה
 ת לרעך
 את ה'

חן. (ח) והנה לפי דבריהם ז"ל אפילו הכי צעי למילף נפשי' בניחותא. גם נקימה ונטירה זו סר חלף הלך כמאמר הכתוב הסר כעס מלבך גם מלב וצפנימיות, וכאשר נדבר לקמן דהטוב והמוטב להשיב איש מעון רק בנחת, וכאוחה שאמרו חז"ל צפרק צמה מדליקין שלשה דברים לריק למימריהו בניחותא כי היכי דליקבלו מיני', ודברי חכמים בנחת נשמעים:

← והנה ידוע (ט) מגודל וחומר הכעס צמילי דעלמא ורשות, כל הכועס כאלו טובד

עבודה זרה. וצוה"ק הפליא הגדיל צעון והפסד רב המגיע מהדבר חס ושלום. וכפי אשר דברנו גם צמילי דשמיא וריחחא דאוריית' החכם עיניו צראשו ויחדל ויבדל ממנו. (י) מזה יבואר הכתוב כמין חומר. ואמר לא תקום כו'. וירצה לכלול בזה גם ריחחא דאורייתא ומילי דשמיא דאפילו הכי לילף נפשיה בניחותא, ועל זה יאמר היעב נעים ויפה כמון. ואהבת לרעך הוא רעך ורע אביך, כמון רק כמון כמו צמילי דיך וזאי סורו סורו קראו למו להכעס ונקימה ונטירה. כן גם צמילי דשמיא הטוב והמוטב דרך טובה שידבק זה האדם הסר

תדרש נועם

הכעס הוא רק בשביל דרואה דעוברים על דברי תורה גם אז צריך להיות החכם עיניו בראשו, היינו דיחדל מלכעוס ויבדיל עצמו מן הכעס גם אם הוא בענינים הנוגעים לקיום התורה.

(י) ומוזה יבואר הכתוב כמין חומר דאמרה בתחלה לא תקום ולא תטור, והכתוב ירצה לכלול בזה גם את הכעס שהוא בשביל כבוד התורה וענינים רוחניים, דאף על פי כן ילמד וירגיל עצמו להיות בנחת, ודאז גם כן לא יכעוס, ועל זה יאמר היטב יפה ונעים ואהבת לרעך כמון, היינו דהקב"ה שהוא רעך וריע אביך גם אותו תאהוב רק כמון ולא יותר, היינו דכמו דבענינים שלך הוא וודאי בלי שום ספק דאתה מוזהר דלא תקום ולא תטור, וסורו סורו יקראו למו להכעס ונקימה ונטירה, כן גם בענינים הנוגעים לכבוד שמים עליך לדעת דהטוב והמוטב והדרך הטובה והישרה שידבק בה האדם הוא דיהי' הסר כעס מלבך, וגם בדברי תורה לא תקום ולא תטור, וכל דבריך יהיו תמיד רק בנחת,

(ח) והנה לפי דבריהם ז"ל דאמרו דאף על פי כן צריך האדם ללמד ולהרגיל עצמו בנחת, נמצא דגם הנקימה והנטירה הזו שהוא בלי שום הנאת עצמו גם זה סר וחלף והלך לו, וכמאמר הכתוב והסר כעס מלבך, היינו דגם מהלב והפנימיות שלו גם כן יסיר את הכעס, לפי דהדרך הטוב והמוטב להשיב איש מעון הוא רק בנחת, וכמו דבפרק במה מדליקין (שבת לז.) על המשנה דשלשה דברים צריך אדם לומר ערב שבת עם חשיכה אמרו רז"ל בגמרא דצריך לאמר אותם בנחת למען ישמעו ויקבלו דבריו, הרי דרק כשאומר בנחת רק אז מקבלים דבריו, וכמאמר הכתוב גם כן (קהלת ט, יז) דברי חכמים בנחת נשמעים.

(ט) והנה ידוע מגודל וחומר האיסור של כעס בעניני עולם הזה ובדברי הרשות, עד דאמרו (שבת קה:) כל הכועס הוא כאלו עובד ע"ז, ובזוהר הקדוש (תצוה קכב.) הפליא והרבה והגדיל בהעון וההפסד הרב דמגיע לאדם מהכעס חס ושלום, והנה כפי אשר דברנו נמצא דגם בענינים רוחניים וגם אם

כעס מלבך ונחת יהיו פירוש נחמד הוא להשכ

והנה כבר (כ) כתבנו כה דברי כאש. ו שצחורכ מימינו אש די הדת לאש יוכל לבא צלצ אדם למילי דאורייתא לא טוב הדבר וכמו שכתבנו. לזה בא הדבר שלא תלמד לטע מטעם הכעס, (ל) ואמ

והבן היטב כי הוא פ ולעשות.

(כ) והנה כבר כו הלא כה דברי כאש וכו שבתורה (רבים לז, ב) דשם דימה גם כן התו להיות דיבא חס ושלוה אדם על כל פנים ב באמת לא טוב הדבר, דצריך ללמד ולהרגיל שכתבנו, ועל כן ולו להזהיר על הדבר הזו הללו דנמשלה בה הת מהם לעשות מעשה הו

(ל) ולכן אמר צו הכתוב להזהיר אותם הכעס, דהרי הכעס הו: וכמו שכתב בהזוהר דהוא אזהרה על מדת אומרו צו הוא אזהר דנחשבת גם כן כעונ לשאול הגיעה דאם כ

הגדיל צעון ושלוי. וכפי יתחא דאורייתא ממנו. (ו) מזה לא תקום כו'. דאורייתא ומילי צניחוחא, ועל וזהבא לרעך ק כמוך כמו זו למו להכעס דשמיא הטוב האדם הסר

כעס מלצך וצנחא יהיו דצריך, וכבן היטב כי פירוש נחמד הוא להשכיל ולעשות:

והוא להזכירם צורך רמז על הכעס כי הרי זה ז"י עבודה זרה כמו שכח צז"ק לפי דרכו על הגאון. ומה שדימה הכתוב התורה לאש להורות נתן כי ממנו נקח מה אש עץ יחידי אינו דולק כו', והוא שתרצה ללמוד התורה חף צלי פשע מנוקה מעון וחטא וצטוה למען התקרבות השכינה אחר לך' אמות של הלכה:

והנה כבר (כ) כתבנו במאמר הכתוב הלא כה דברי כאש. וכמו כן מאמר הכתוב שבתורה מימינו אש דת למו שדימה גם כן הדת לאש וכל לבא אש התבערה הכעס צלצ אדם למילי דאורייתא על כל פנים, וצחמת לא עוב הדבר כאשר חכמים הגידו וכמו שכתבנו. לזה צא הכתוב להזכיר על הדבר שלא תלמד לעשות ממקראות הללו מעשה הכעס, (ג) ואמר לו את בני ישראל

וזהו אומרו (מ) להרחיק מן הכעס היוצא מדמיון האש לו את בני ישראל דהרי זה כע"ז. רק דמיון האש יורה לך על זה

תדרש נועם

דעוברים על ז החכם עיניו ויבדיל עצמו זנוגעים לקיום

והבן היטב כי הוא פירוש נחמד להשכיל ולעשות.

הכתוב התורה לאש, על זה אשיבך דהדמיון הוא להורות נתן בשביל דממנו נקח לקח על לימוד התורה דמה אש אינו דולק יחידי כן צריך ללמוד באופן דלא יהי' בד בבד ובדד, היינו דתראה להתאמץ דלימודך התורה תהי' באופן דתהי' או חף ונקי בלי פשע ומנוקה מכל חטא ומכל עון, וללמוד בעניויות ונמיכות למען דתגרום בזה התקרבות השכינה בארבע אמות של הלכה שלך.

(כ) והנה כבר כתבנו במאמר הכתוב הלא כה דברי כאש וכמו כן במאמר הכתוב שבתורה (דברים ל, ג) מימינו אש דת למו, דשם דימה גם כן התורה לאש, דמזה יוכל להיות דיבא חס ושלום אש התבערה בלב אדם על כל פנים בשביל התורה, אבל באמת לא טוב הדבר, וכאשר חכמים הגידו דצריך ללמד ולהרגיל נפשו בנחת וכמו שכתבנו, ועל כן ולזה בא הכתוב כאן להזהיר על הדבר הזה, היינו דממקראות הללו דנמשלה בה התורה לאש לא תלמד מהם לעשות מעשה הכעס.

(מ) וזהו דאמר לך כאן עצה כדי להרחיקך מן הכעס היוצא לך מכוון דמיון התורה לאש, ואמר "צר את בני ישראל" היינו דעליך לדעת דהכעס הרי זה כמו צו וע"ז אצל בני ישראל, ולכן תהי' נזהר להרחיק מעמך מדת הכעס, רק מה דאתה מוצא דמיון התורה לאש הוא להורות לך על זה אשר "את קרבני לחמי" היינו דהתורה דנקראת "לחמי" על שם הכתוב (משלי ט, ה) לכו לחמו בלחמי, זה הלחם של תורה שלי תשתדל דיהי' "את קרבני" היינו את ועם התקרבות שלי, וזה יהי' לך "לאשי" היינו דבזה יהי' לך דמיון התורה לאש דכמו אש

(ל) ולכן אמר צו את בני ישראל, ובא הכתוב להזהיר אותם בדרך רמז על מדת הכעס, דהרי הכעס הוא בחינת "צו" וע"ז, וכמו שכתב בהזוהר הקדוש לפי דרכו דהוא אזהרה על מדת הגיאות, כן לדרכנו אומרו צו הוא אזהרה על מדת הכעס דנחשבת גם כן כעובד ע"ז, ואם נפשך לשאול הגיעה דאם כן על מה זה דימה

כמין חומר ולא תטור, מ את הכעס ינינים רוחנים, עצמו להיות ועל זה יאמר כמוך, היינו בייך גם אותו היינו דכמו לי שום ספק תטור, וטורו זה ונטירה, כן שמים עליך דדרך הטובה וא דיהי' הסר לא תקום ולא יד רק בנחת,

אמרם רגזן לא עלתה צידו אלא רגזותא, ולא כן אשר דבריו בנחת ימשיך לב שומעי דבריו לכביאם לדרך עובה, וכבר אמרו חז"ל אל תקרי צדיו אלא צוגדיו דגם פושעי ישראל יש צדן ריח עוב: ל

ועל דרך (ס) זה פירשנו הכתוב הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים, והוא על פי אמרם חז"ל אמריהו נדה שרי ליחודי אפשר אש בנעורת, ועל זה צא תשובתם

תדרש נועם

בוגדיו, דגם בפושעי ישראל יש בהם ריח טוב.

(ס) ועל דרך זה פירשנו הכתוב (שה"ש ג, יד) הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים, והוא על פי מאמרם חז"ל (שם) דמין אחד שאל את ר' כהנא היאך אתם אומרים דמותה להתיחד עם אשתו נדה, וכי אפשר דיגע אש בנעורת של פשתן ולא ישרוף אותו, והשיב לו על זה דהכתוב מעיד בנו (שה"ש ג, א) סוגה בשושנים, דאפילו אין שם רק סייג של שושנים גם כן לא יפרצו בהן פרצות, ולמד זאת מהכתוב וירח את ריח בגדיו, ועיין שם במהרש"א דעל פי התוספות שכתבו דלשון ריח שייך בדם נדות כדאמרינן (גרה כ:): דכשהריח בהדם אמר דהוא דם חימוד, וכתב המהרש"א דעל פי זה אומרו וירח את ריח בגדיו, הכוונה דיעקב נכנס בבגדי עשיו דהיו עליהם כמה כתמי דמים מרציחות, ואף על פי כן בבא יעקב לפני אביו גם אלו הבגדים נתנו ריח טוב לפי דנכנס עמו ריח גן עדן, והוא סימן לבניו דאף הבוגדים שבהם יתנו ריח במצוות, כמו דמצינו בכתמי דמים של נדה, דהמה זהירים ולא יפרצו בהן פרצות, יעויין שם.

את קרבני לחמי. התורה שהיא נקראת לחם לכו לחמו בלחמי יהי' את קרבני רחב לומר עם קרבני התקרבות שלי, זה יהי' לך לאשי צפיצת אשי דמיון החורה לאשי. אבל בנחת וניחותא יהיו דבריך. (ו) וכבר כתבנו דעל דרך זה דבריו נשמעים וצדק יוכל לקרב יותר רשעי ישראל בתשובה מצטעם. והרי זה הכועס סותר מצדו דרונה להעמיד הדת על תילה. ולהשיב רבים מעון. ובכעסו אדרבה לא ישמעו דבריו, והרי זה בכלל

אינו דולק יחידי כן גם אתה אל תלמוד יחידי רק בהתקרבות השכינה אתך בהארבע אמות של הלכה שלך, אבל מדת הכעס זרה הלאה, וכל דבריך יהיו תמיד רק בנחת ומנוחה ולא בכעס.

(ג) והנה כבר כתבנו דעל ידי זה דדבריו הם בנחת, זה יגרום דיהיו דבריו נשמעים, ודעל ידי דיבורו בנחת עם הבריות יוכל יותר לקרב את רשעי ישראל ולהחזיר אותם בתשובה מאשר ישיג על ידי הכעס דיכעס על העוברי עבירה, ודזה הכועס הוא בעצמו סותר את מבוקשו ורצונו, דהרי כל עיקר רצונו הוא דיעלה בידו להעמיד הדת על תילה, וכל כוונתו במה דכועס הוא להשיב רבים מעון, ולבסוף גמצא דאדרבא עוד הוא גורם בכעסו דלא ישמעו ולא יקבלו דבריו, והרי זה בכלל מאמרם חז"ל (קידושין מא.) רגזן לא עלתה בידו אלא רגזותו, אשר לא כן הוא האיש אשר בנחת ידבר דבריו, דזה ימשיך את לב השומעים את דבריו, ויוכל לפעול אצלם להביאם לשוב לדרך הטובה, והנה על הכתוב (בראשית כו, כו) וירח את ריח בגדיו, כבר דרשו חז"ל (סנהדרין לו.) אל תקרי בגדיו אלא

וירח את ריח כו' צמוכרש"א ז"ל על דר דם חימוד הוא, יי הדודאים הם הרשעים שמורה אני צמטטה ו הושחרו פני שונאי דו כן דאחשורוש שבושח כשולי קדירה, כרי כו הסור והקדירה. וכוו צטס דודאים הם הסור על כל זה נתנו ריח פתחי נדה כל הכל מ

(ע) וזהו דאמר ו ריח, דהנה הרשעים ו דודאים על שם השחר הדוד והקדירה, דעל שחרות, על דרך דעי ברש"ל) שחורה אני ונא אני במעשים שלי ונא או דאמרו רז"ל (שבת דוד כשולי קדירה, וכ אמרו רז"ל (מגילה יא.) דבימיו הושחרו פניה קדירה, הרי לך דקראו והקדירה והדוד, וזהו הרשעים ופושעי ישראל דאלו הדודאים מהעבירות, עם כל זה ולזה "ועל פתחינו" ו "כל" והכל "מגדים" ה ונעימים בהדבר, דלי כדברינו למעלה, הרי הפושעי ישראל נותנינו (פ) וזהו דאמר

שפירש מהחורה, וחוט המשולש מיישב צזח הקושיח
 צבא דע"ז (ד' ע"ג) ח"ר יוחנן לא היו ישראל ראויין
 לאוחו מעשה דעגל רק להורות תשובה, ול"ה דוד ראוי
 למעשה דצח שצע רק להורות תשובה, ולריכי תרווייכו,
 דאי מהא דישאל צעגל לא נשמע רק דתשובת רביס
 מהני, והולרך של דוד להורות על תשובת יחיד, והקשו
 לפמד"ח צתענית (ט' ע"ח) דמשה כרביס דמי, ופירשו
 קלח מפרשים משום דמלך כרביס דמי ח"כ דוד המלך
 דינו כרביס וכבר נישמעוהו ממעשה דעגל, ולהני"ל
 ח"ש דהולרך של דוד להורות דגס צעריות דחמיר מע"ז
 מהני תשובה ע"כ עיי"ש.

והשתא י"ל דש"ס קידושין קאי חליצת דרשצ"י
 וע"כ לא נקיע רק ע"ז, חבל לרצן דעריות
 חמיר מע"ז לענין להצילו צנפשו י"ל דה"ה דעריות
 חמיר לענין להענש על ההרבור וגשמע מק"ו מע"ז,
 ולפי"ז יש לפרש צדרך רמז חגדה הא דיומא (כ"ט
 ע"ח) הרכורי עצירה קשין מעצירה, דהרכורי עצירה
 של עריות קשין חפילו לענין עונש משאר עצירה צפועל,
 והוא רמז צעלמא.

וידבר ה' אל משה לאמר צו את בני ישראל. **ד**
 צוה"ק צפרשחן (ר"מ ע"ח) מפרש דלו היינו
 ע"ז כצנסהדרין (נ"ז ע"ג), וכל המתגאה הוב כעובד
 ע"ז וצא הכחוב להצויר שהמקריב קרצנות יזכר מאד
 מגאות, שהרי עיקר הקרבן הוא לצ נשצר וגדכה
 (תהלים נ"ח י"ט). וצנוטס מגדים (ד"ה וידבר ה')
 מפרש לפי דרך זה, דצח להצויר על הכעס, ומפרש
 לקרע על פי מה דחיתח צתענית (ד' ע"ח) האי ת"ח
 דרתח אורייתח מרתחא צי', (שחס רואה מי שעובר על
 דברי תורה צוער חמתו צקרצו לקנא קנאת ה') שגאמר
 (ירמי' ג' כ"ט) הלח כה דצרי כאש גאוס ה', עוד
 דרשינן שס (תענית ז' ע"ח) מהך קרע מה אש חינו
 דולק יחידי כך ד"ת חין מחקיימין ביחידי, ומפרש לה
 נועס מגדים דהכוונה דלריך ללמוד צאופן שהשכינה
 חבי' עמו, ועפי"ז מפרש לו על הכעס, 'אח קרצני
 לחמי לחשי' כלומר הכ היקש של לחמי היינו החורה
 כידוע ממשלי (ט' ה'), 'לחשי' שדומה לאש יפרש צחת
 קרצני פירוש שחראה שצשעת לימודך יחי' חני מתקרב
 אלך עכח"ד אחר הרבה הקדמות ורחיות וציאורים,

כנ"ל דמעלתו גדלה על מעלת ח"י, חבל כאן צארן
 סיחון ועוג דחין צה סגולות כ"כ וכנ"ל וע"כ לא הי'
 עיכוב למשה רצינו לצח שס.

ובזה יש לפרש המדרש קה"ר (פ"י י"ד) כצתחי
 עליך שחכס אחי ורונה אחי לכנס לארץ,
 והכוונה כצתחי עליך שחכס אחי וכחיב (קבלת ח' ח')
 חכמת אדם "חאיר" פניו, והו"ל פני משה כחמה ואחיה
 רונה לכנס לא"י שהוא סהרף, אך משה רצינו הצפלה
 שיחעלה ח"י למדריגות שמשא ויוכל לכנס, והיינו דכחיב
 (דברים ג' כ"ג) וחתחון וגו' אעצרה נח ואראה אח
 הארץ "העובה" שתחעלה צמדרגתה. והשתח ח"ש
 דרש"י פירש לעיל (פסוק י"ז) אשר יוציאם ואשר
 יביאם, שלא תעשה לו כדרך שחחה עושה לי שאינו
 מכניסן ע"כ, וע"כ מהוד ולא כל כודה, שלא יהי' פניו
 צפני חמה וג"כ לא יוכל ליכנס לא"י.

וידבר ה' אל משה לאמר, צו את בני ישראל
 ואמרת אליהם את קרבני גו' שנים ציום
 עושה תמיד. פירש צספר צריח שלום לפמ"ש צירושלמי
 (יומא פ"ח ה"ז) דעולה מכפרת על הרכור הלב,
 וקיי"ל דישאל חין נענשין על הרכור הלב חון מע"ז
 ועריות דנענשים גס על המחשבה, וחיתח צנסהדרין
 (נ"ז ע"ג) דלחמר זו עריות ולו זו ע"ז, והשתח יתפרש
 'לחמר' לו' אח צני ישראל, דצצני ישראל יש צאלו ה'ב'
 דייקא עונש על המחשבה, וע"כ שניס ליום עולה תמיד,
 יציאו צכל יום צ' עולות לכפר על מחשבות הני"ל,
 הציחו הישמח משה (ד"ה וכדי וד"ה ועוד נראה)
 והקשה עליו דצקידושין (מ' ע"ח) משמע להדיח דרק
 צע"ז נענשים על המחשבה ולא צעצירה אחרת מדלח
 משני החס צע"ז וגילוי עריות עיי"ש ע"כ.

ונראה לענ"ד ליישב קלח, דדבר זה צמחלוקת שנוי,
 דצנסהדרין (ט"ג ע"ג) פליגי רשצ"י ורצנן,
 רשצ"י ס"ל עובד ע"ז יתח להצילו צנפשו ק"ו מנערה
 המחורסה, ורצנן דרשי למעט ע"ז דלח יתח להצילו
 צנפשו, וכחצ רצינו צחיי הוצח צחוט המשולש (פ' עקב
 שער המיס ד"ה והנה חיתח) דרצנן ס"ל דגילוי עריות
 חמיר מע"ז, ורחי' מחגיגה (ט' ע"ח) מעוות לא יוכל
 לחקון (קבלת ח' ע"ז) זהו הצח על הערוה ט',
 ורשצ"י לשיטתו דדריש לה צחגיגה שס לענין ת"ח

הכ"ל ל רס"ל צלצור צצני
 אלף פרי"מאן וקלח חני גמ"ה

לזה הי' על ידי צווי על הקרצנות, לפמ"ש צס' אמרי יוסף (הוצא בחקל יחזק ד"ה את הכבש) צסס רב שר שלום מצעלז זי"ע דכבשים מרמזים לחשובה, ופירש את הכבש אחד תעשה צבוקר דלריך לשוב צימי ילדותו, ואת הכבש השני תעשה צין הערבים לעשות חשוכה צוקנותו ע"כ. ועפי"ז יתפרש ג"כ מ"ש צסידור אריז"ל את הכבש אחד תעשה צבוקר יעקב, ואת הכבש השני תעשה צין הערבים ישראל, דהכונה דהתשובה צילדותו הוא רק צחינת יעקב כוודע כי יצר לב האדם רע מנעוריו (צראשית ח' כ"ח), ואת הכבש השני התשובה צימי הזקנה לריך להיות ציחר שאת צצחינת ישראל. ושמעתי משמי' דגברא רבא הגב"ל מוה"ר שמואל ראזענברג ז"ל אצד"ק אוכסדארף, שתפס ישיבה גדולה כל ימיו, שהי' רגיל לומר אני איני מחלמץ להרבות חלמידים רבנים, רק צעלי צתים צני תורה ומדקדקים צמלות, והם ממילא ישיגו לקבל רב הראוי, ויהי' להם סייעתא דשמיא כי צדרך שאדם רואה לילך צבה מוליכין אותו (מכות י' ע"ב), והשחא א"ש עד שאתה מלוי אודות מנהיג, צזה את צני על קרצנות התמיד, ושם נרמז לעסוק צחשובה כל ימיו, ושוב ממילא ילתיחו להשיג מנהיג אמתי. L

ועכ"פ לריך טעם מה שיטייה הכה אלל קרצנות לעורר על הך דרשה של כה דצרי כאש.
ואומר אני שטיקרא דמלתא צה להזהיר לעיני קרצן על לאמר שמרמז על גילוי עריות ועל צו שמרמז לע"ז (צסנהדרין כ"ו ע"ב), צצב' אלו ואציזרייהו דידכו לריך ליזכר עובדא גם צמחשבה נכמש"נ לעיל ד"ה לאומר מספר צריח שלום, ורק אז תעלה הקרצן לרצון לעשות התיקונים הגדולים שנכלליון צה כמ"ש רמב"ן פ' ויקרא (א' ע') שהוא סוד נשגב ונעלם. וכבר הבאתי נלהן ד"ה וצביאור] דצרי החת"ם צתורה משה (ד"ה ריח ניחות) שפירש צהא דנחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני (ספרי פנחס כ"ח ח'), דכך היא דרכה של תורה היינו מה שאמרר תורה אלל קרצנות, ומשם נלמד הא דפת צמלח תחכל ומים צמשורה חשתה ועל הארץ חישן (אבות פ"ו מ"ד) עיי"ש, ולפי"ז גם צזהירות המחשבה צענין לאמר ולו הוי דרכי תורה, דמי שרואה לזכות לכתרה של תורה ולהשגות גדולות לריך ליזכר צבה מילי מעליותא כמו גצי קרצן, שהרי כך היא דרכה של תורה, וע"כ נרמז צכאן עיניים להשגת החורה.

→ **דלאשי** ריח ניחותי תשמרו להקריב לי במועדו. פרש"י (ד"ה ריח ניחות) שאמרתי ונעשה רצוני, ול"צ למה דוקא צקרצנות כתב כן. צמועדו דרשינן אפילו צצבת אפילו צעומאה (מנחות ע"ב ע"ב), וראוי לתת טעם עכ"פ למה גזרה תורה כן נגד הכלל אין עשה דוחה ל"ת ועשה, עולת תמיד העשוי צהר סיני, פרש"י דצעי כלי כמו עולה צצסיני דכתיב (שמות כ"ד ו') וישם צאגנות, ועיין חגיגה (ו' ע"א) פליגי חנאי אי תמיד הקריבו צמדבר, וכ"ז משום דל"צ מה צעי קרא לאשמועינן צזה כאן, ועיין ישמח משה האריך מאד צדרושים נפלאים צהמשך הך קרא לכאן, ומ"ש שם צצירור דעל הרכורי עצירות לא שייך ערבות, שהרי ערבות הוא רק משום שהי' לו למחות ולא מיחה, ומחשבה אין אחד יודע מחשבות חצירו ול"ש למחות עיי"ש צ"ע, דצסנהדרין (מ"ג ע"ב) כתב רש"י (ד"ה מלמד שלא) להדיא דגם על עצירות הנסחרות של חצירו שלא ידע מזה נענש ע"י ערבות עיי"ש, ול"ע.

צו את בני ישראל וגו'. פרש"י מה אמור למעלה יפקוד ה', עד שאתה מלוי על צני צזה את צני עלו, משמעות הלשון "עד שאתה מלוי" משמע, שאני להצנים יעלה צמקום צווי של משה רצינו להקצ"ה שיפקוד איש על העדה, וקשה איך ע"י הקרצנות אין צריכים למנהיג, וצשפתי חכמים כתב צו את צני שישמעו אלי משמע שישמעו צדרך כלל לכל המלות, אמנם הקרא לא חיירי רק צקרצנות ול"צ.
ומתחלה אני אומר, צהא דכתב רש"י לעיל צפסוק (כ"ז ע"ז) יפקוד ה' דכיון שראח משה צצנות צלפחד יורשין אמר משה הגיע העת לחצוב שיירשו צני גדולתי, והקשו המפרשים מה שייכות זה לזה הלא צנים זכרים ודאי יורשים. וכיון דיתן רשות לדרוש נראה לענ"ד לפרש, די"ל דכיון דע"י צנות צלפחד נחשורר ידיעת גדול קדושת ארץ ישראל כמש"נ לעיל [ד"ה ותקרצנה וד"ה ויסמוך], חשש משה שמנהיג שאינו הגון יתפך ח"ו כל הקדושה לעומאה כדכתיב (ירמי' צ' ז') ותצואו ותעמאו את ארלי, וכאשר עיינו רוחות צעוה"ר, וע"כ ציקש מנהיג, ויש לומר דהחשובה

ובזה יחפרש ההמשך עם העשוי' צהר סיני, על דרך שפירש הישמח משה (עיין ד"ה ועכשיו נחזור וד"ה ועפ"י יתבאר), דלכאורה ה' סברה החילוניה שקרבות ליצור מכפרין רק על חלק הערבות של הליצור לא על גוף עצירות היחידים דא"כ הכל יסמכו ע"ז, אבל האמת אינו כן רק מכפר על גוף העצירות והביא הוכחה לזה עיי"ש, ולזה מסמיך הקרא העשוי' צהר סיני, ומפורש בסנהדרין (מ"ג ע"ג) דערבות לא קבלו רק בערבות מואב, וא"כ לפי הג"ל לא ה' אורך בתמידין צהר סיני, וע"כ דעל גוף העצירה מכפר, ושפיר הוב ריח ניחוחי וצמועדו ודו"ק.

דאת הכבש אחד תעשה בבוקר וגו' פירש"י אע"פ

שכבר נאמר צ' תורה (כ"ט ל"ח), שם היחה לזהרה לימי המילואים וכאן אזה לזרות, והקשה רמב"ן (בפסוק צ') הא גם שם נאמר לזרותיכם, ותיירן הפנים יפות דהתם ס"ד דהיינו בכל הדורות שיהיו מילואים כצבית ראשון וציה שני ובזמן חשמונאים קמ"ל הכא גם לזרות עולם עיי"ש, ועיין באור"ח (פסוק צ') שהקשה ג"כ הא יוחי ה' מקום לפסוק זו צפרשת אמור, ומחרן דעיקרא דקרא צא לומר שחב' משל ליצור דוקא ולא משל יהושע אע"ג דליצור חשוב, אך שוב הביא מדרש (ילקוט צפרשתן ד"ה וידבר ה') לפי שהיו ישראל אומרים לשעבר היו מסעות נוהגים והתמידין נוהגים, פסקו המסעות פסקו התמידין, אמר הקצ"ה למשה אמור להם שיהיו נוהגין תמידין, ול"צ איך ס"ד לחלות במסעות, עוד איתא צרש"י לעיל (ריש הפרשה) מה אמור למעלה יפקוד ה' וגו', א"ל הקצ"ה למשה עד שאתה מלוא אוחי על בני אזה את בני עלי כו', ומשמע קצת דשייכי אהדדי כאלו ע"י אמירת משה יפקוד וגו' לא יהיו לריבין תמידין ול"צ.

והנראה בזה, לפי מה שהביא בספ"ק אמרי יוסף דברי הרב שר שלום מצעלזא ז"ל, דכבש מרמז על החשובה וכבש אחד בצוקר מרמז שלרין לעשות חשובה בילדותו, וכבש השני של בין הערבים מרמז לחשובה בצקנותו, ועיין בחקל יצחק מ"ש. ולדעתי אין המקרא יולא מפשעו, והכוונה דפעולת הכבשים ה' לעורר האדם לעשות חשובה בשלמות וצלה חשובה לא היו הכבשים מכפרים, וניחא בזה מה שנחשורר

ובביאור ענינים הנ"ל נ"ל בס"ד, הגה החת"ם בחזרת משה (ד"ה ריח ניחוח) פירש הא דנעשה רלוני, על פי ש"ס ברכות (ז' ע"א) דהקצ"ה מתפלל יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי ואכנס עם בני לפנים משורת הדין, אלא דזה א"א נמשום דמלך במשפט יעמיד ארץ משלי כ"ע ד'ן, רק אס גם ישראל יעשו לפנים משוכ"ד כהא דברכות (כ' ע"ג) שמזכרין עד כיה כו', והיינו שמסתפקים במיעוט, וזה אפשר ללמוד מקרבות כהא דתנן באבות (פ"ו מ"ד) כך היא דרכה של תורה פת צמלח תאכל כמו (ויקרא צ' י"ג) על כל קרבן הקריב מלח, ומיס צמורה תשתה כלוג ניסוך המים, ועל הארץ תישן כמו (שמות כ' כ"ג) מזבח אדמה, וזהו שאמרת ונעשה רלוני, אמרת עיני הקרבן וכשישראל ילמדו מזה כנ"ל נעשה רלוני עכ"ל עיי"ש.

ול"י נראה קצת באופן אחר ופשוט, דידוע דעיקר מניעת השפט צא ע"י עצירות, ואיתא צרש"י (ישעי' א' כ') זדק ילין צה, תמיד של שחר כפרה על עצירות הלילה, ושל בין הערבים על עצירות היום, ואיתא צחולין (נ"ח ע"ג) לית צקא צר יומא, פרש"י (ד"ה צקא) זבוב שושך כלרעה, ופירש צספר פנינים יקרים דהרמז על יה"ר שממה לזבוב כצבוק ברכות (ס"א ע"א) וזרכה להחטבה תמיד, היום אמר עשה כך כו' עד שאומר לו לך עבוד ע"ז (שבת ק"ה ע"ג), אמנם אס שז באוחו יוס אינו מתעבה, וכמו שדרשו בצוק"ק לא חלין נצלתו על העץ (דברים כ"א כ"ג) דקאי על העצירות שלא ילין אוחס ע"כ, ומה"ע אמרו בצרכות (י"ט ע"א) אס רחית ח"ח שעבר עצירה צלילה אל תהרהר אחריו ציוס כו' ודאי עשה חשובה, משום דידוע שצנפשו הוא, גם זכות תורתו מסייעחו שלא יוסיף תח כח צמטרא אחרת ר"ל, וא"כ צזמן המקדש שנתכפר כל עצירה באוחו יוס לא נחטב השפט ונעשה רלוני כנ"ל, ומה"ע מקריבין התמידין אפילו צשבת ועומאה כדי שלא יהא מניעה צת יומא מהורדת השפט ורלון עליון.

ובזה מובן הא דסוף מס' סוטה (מ"ט ע"ג) כל זמן שעוסקין בקרבות אין נמסרין צידכם, וקאי התם התמידין, דכיון שע"י התמידים מתכפרין העצירות לית צקא צר יומא וכבש רחמיו את כעסו.

(ח' ה') צהא דצריאת עולם דכתיב יום אחד, ולהנ"ל י"ל דרמזה תוכ"ק דצוקר היינו בצקרותן של ישראל היינו לע"ל יקריבו רק כבש אחד, אך טעמה צעי, ועיין ס' חקל יחזק שכתב דאפילו לעתיד כשיוחלש כח ה"נר מ"מ צלילה יהיו מלויין חטאים עיי"ש, ואילו בכלי יקר כתב קצת בהיפוך דצלילה רק הרהור איכא לא מטשא עיי"ש.

ולדעתו העני' י"ל לפי"ד מרן רב שר שלום הג"ל דכבש מרמז לחשובה, וכפי שנחצהר לעיל דהכבשים מסייעים להחשורר לחשובה, וי"ל דינשם צ' מיני חשובה, (ח) החשוררות חשובה לדיקים שאינם חוטאים, אבל עכ"פ במחשבה אפשר פוגמים, או שאין כוונתם זכה וללולב לפי ערכם, וכמו שפירשו המפרשים הקרא (קהלת ז' כ') כי אדם אין לדיק בארץ אשר יעשה טוב היינו המצות ומע"ע, ולא יחטא שלא יחטא כלל אפילו פגם במחשבה, ולזה בא הכבש האחד בשביל הדיקים המרומזים בחיבת צוקר, (ז) ואת הכבש השני חטשה צין הערבים היינו לסייע להחשוררות חשובה של סחם ישראל שפוגמים גם במעשה. ועפי"ז יש לפרש מה דאיתא בסידור ר' שבת ז"ל את הכבש האחד חטשה בצוקר יעקב, ואת הכבש השני חטשה צין הערבים ישראל ע"כ, ושמעתי מכ"ק אדמו"ר בעל מנחת אלעזר ז"ל להחפלא על זה דכלפי לייח כמוצן, להנ"ל י"ל דמדת הדיקים להיות קטן צעיני עלמן להתנהג בשפלות כמדת יעקב, והכבש השני שצא בשביל סחם ישראל שנכשלים במדת הגארות שהוא מקור לכמה עבירות כידוע, ועל כן כתב בסידור ישראל שמתנהגים בשררות.

ולפי זה י"ל דלעתיד שיוחלש כח ה"נר ועמך כלם דיקים כתיב (ישעי' ס' כ"ח), ולא יערכו רק לחמיד של שחר שצא לסייע לחשובה הדיקים כנ"ל, והנה ישראל חשבו שציהתן לא"י יהי' העולם החיקון ולא יערכו רק כבש אחד, וע"כ סלקא דעתייהו דכיון דפסקו המסעות יבואו למנוחה וחיקון עולם, וכן הי' כוונת משה רבינו צמה שאמר יפקוד ה' וגו' אשר יוליאם מהעומאה, ואשר יציאם אל הקדושה גמורה חיקון עולם, וע"ד שכתב הישמח משה ריש פ' בהעלותך (ד"ה ונקדים עוד) בטעם דשקיעת החמה נקרא ביאה, משום ששוקעת במערב ושם מקבלת פני שכינה וזהו

בישמח משה (ד"ה ועכשיו נחזור, וד"ה ועפי"ז יחצאר) צשם עיר צנימן דהא דאיתא בצמד"ר (פכ"ח כ"ח) מעולם לא לן אדם צירושלים ועצירה צידו, חמיד של שחר מכפר על עבירות הלילה ושל צין הערבים על עבירות היום, זהו רק לכפר על הערבות לא על גוף העצירה, וישמח משה כתב שכן מסתבר, דאל"כ יעשה מה שלצו חפץ על סמך החמידין, ומ"מ מסיק הישמח משה דהאמת דגם על גוף עבירות כיפר עיי"ש, אך לא כתב חירון על תמיכהו דכ"ח יסמוך ע"ז, ולהנ"ל י"ל דהכוונה שכפר היינו שסייע להכפרה, כנ"ל, וע"כ הי' קפידא שכל ישראל יאטרפו לחת על החמידין אבל מי שלא נחשורר כלל לחשובה לזה לא כיפר, ומה שאמרו מעולם לא לן אדם, זה שאינו מחשורר כלל לחשובה אינו בגדר אדם ודו"ק.

והנה עיקרא דמלתא דחשובה, צה על ידי לימוד תוכ"ק ודיקוקת בתוכ"ק וצעיין צה, ועיין בשערי חשובה אר"ח (סי' תקמ"ה ס"ח) שהעיון בתוכ"ק גורם תענוג גדול להשי"ח, וע"כ מובגל לכפרת עוונות, והשתא ס"ד דכל זמן שהיו מסעות והיו ערודין עיי"ז ולא היו דיקים כ"כ בהתורה הולרכו חיזוק וכיוע ע"י החמידין, אבל כשפסקו המסעות וגם כבר היו במדבר עם משה רבינו מ' שנה ועסקו בתורה וטעמו צה טעם חיים שוב לא יאטרכו להחשוררות זה, על כן צאה האזהרה דאכתי צריכין קרבנות החמידים, וע"כ חשבו כשאמר משה רבינו יפקוד ה' וגו' אשר ילא לפניהם וגו' דהיינו שילמוד עמהם תורה ויציאם לדיקוקת והצבת תורה כמו שכבר ציארתי לעיל, וא"כ אינם צריכים עוד להחשוררות הכבשים, וזה הי' כוונת משה רבינו כשאמר יפקוד ה' וגו', וע"ז השיב השי"ח עד שאתה מלויני על בני אור לבני עלי, שצריכים להחזק מעצמם לא ע"י מנהיגם דוקא, וצריכים גם לחיזוק הכבשים.

ועדיין צריכין אנו למודעי, דאיתא צד"ק בסוף ס' יחזקאל (מ"ו ג') דלעתיד לצא לא יקריבו רק חמיד של שחר ולא של צין הערבים, ומלאתי לזה רמז נאה דכתיב את הכבש אחד חטשה בצוקר, ועמד צה הכלי יקר דלכאורה את הכבש הראשון הול"ל כיון דמסיים ואת הכבש השני, וכמו שכתב רש"י צראשית

מרפא

פינחס

לנפש

רכג

חשקה ותכליתה ע"כ, וה"נ אשר יציאם לתכלות הגרלה וחסכו שסגי ככש אחד, על כן צא האווי על צ' ככשים, דעדין ל"ה עולם התיקון ואיכא חטא גם צמעשה, וזה הגרלה צהא דכחצ רש"י, עד שאחה מזוני על בני היינו למנות עליהם מנהיג שיגרום עולם התיקון, לזה את בני עלי שעדיין לריבין זירוז גדול ויגיעה רבה שלא יפגמו ולא יגרמו כזיכול לער להשכינה הקדושה ויעשו גם ככש של צין הערבים, אבל לעתיד לבא במהרה צימינו את הככש "אחד" תעשה בצוקר.

L

את הכבש אחד תעשה בבוקר. כבר הבאתי דברי הרד"ק סוף יחזקאל (מ"ו ג') דלעתיד יקריבו רק ככש אחד של שחריית, וכחצתי בעז"ה רמז את הככש "אחד" תעשה בצוקר, דהיינו בזמן הגאולה ע"ד שאמר הכחוצ (ישעי' כ"א י"ג) אמר שומר אתה צוקר דקאי על לעתיד, וי"ל הטעם על פי מה שהציא הישמח משה (ד"ה וכדי ליישצ וד"ה ועוד נראה) צשם צרית שלום לפרש הקרא 'לאמר זו' את בני ישראל וגו', דידוע דישאל און נענשים על מחשבה כצקידושין (ל"ט ע"ג מ' ע"ה), וצתהלים (ס"ו י"ח) כתיב און אס ראיחי בלבי לא ישמע ה', חוץ מע"ז חנות דנענשים על המחשבה, ואיתא צסנהדרין (נ"ו ע"ג) גבי ז' מלות בני נת, לאמר זה עריות כדכתיב (ירמי' ג' ה') לאמר הן ישלח איש וגו', לו זה ע"ז כדכתיב (הושע ה' י"ה) וילך אחר האו, וזהו לאמר לו צב' עניינים אלו "את" בני ישראל שייכים גם צבני ישראל, שנענשים על מחשבה, ועולה מכפרת על הרבור הלצ כצוקר"ר (פ"ו צ') הציאו הרמב"ן פ' ויקרא (ח' ד'), וע"כ יקריבו צ' עולות תמידיו, ומה שישמח משה מפקפק דלא מנינו דהקב"ה מחשב המחשבה כמעשה רק צע"ז, כדמוכח צקידושין (מ' ע"ה), י"ל דמ"מ כיון דכתיב (צמדבר ע' ל"ט) ולא חסורו אחרי לצכסם ואחרי "עיניכם" וקאי אזנות ומשמע דהמחשבה דהיינו להעמיק צה כמ"ש צמפרשים וצדרך פיקודין (מל"ח ל"ה חלק המחשבה), וכמ"ש רש"י שם שהוא מלשון "מחור" הארץ וזה הוא לאו, ועוד דהך מחשבה מייחתי לידי מעשה, כצע"ז (כ' ע"ג) אל תהרהר ביום וחצא לידי עומאה צלילה, וע"כ אפשר דאיכא עוגש על מחשבה, עכ"פ לפי דברי הצרית שלום נראה דצ' תמידין צאו אחד על הרבורי ע"ז ואחד

על הרבורי זנות, ולעתיד לא יהי' הרבורי ע"ז כלל, דכתיב (ישעי' צ' י"ח) וגשצ ה' לצדו ותי' ה' למלך על כל הארץ, וכתיב (ירמי' ל"א ל"ג) כי כולם ידעו אותי למקטנס ועד גדולם, וע"כ לא צעיין רק ככש אחד.

עוד י"ל צפירוש דברי הרד"ק דלעתיד לא יהי' רק תמיד של צוקר, כהי דעוגש הגוף ליכא על מחשבה רק צע"ז, מ"מ איכא עוגש שמזיק להשגת התורה, כמ"ש אור"ח צפרשתן צפירוש השמות של משפחה יששכר שמרמזין על הדרכים להשגת התורה, דשמרון מרמז שריך שמירה יחירה מעצירות דבני חורה לריבין להזהר יוחר מהמונייס עיי"ש, וכן מפורש צישמח משה פ' נצבים (קל"ג טור צ' ד"ה היואל) דיש עניינים שלהמונייס לא' הוי כלל צגדר עצירה וצצעלי השגות מחשב לעצירה עיי"ש, ה"נ לענין מחשבה י"ל כן, וי"ל מה שאמרו צסנהדרין (כ"ו ע"ג) מחשבה מועלת אפילו לדברי חורה, הכוונה לרמז על זה.

את הכבש אחד תעשה בבוקר. ואיתא צסידור בהר"ז"ל את הככש אחד תעשה בצוקר יעקב, ואת הככש השני תעשה צין הערבים ישראל, ותמוה דצוקר מורה על הללחה וגדלות וכחצ יעקב, וצין הערבים מורה על מיעוט הללחה ואומר ישראל, וכבר אמרתי צזה רמז דידוע דטיקר חשיצות עצדות ה' שאפילו יש לו קישיים ומיעוטים לא ימנע את עצמו, וצדברי יחזקאל לרצינו הקדוש ז"ל משינאווא פירש מה שאומרים צזמירות (ליל שב"ק) נעצד להון כהרין, לפמליח של מעלה, צמלין יקירין, צדברים שקשה לעשותן, וע"כ מרמז קרא אס 'את הככש אחד תעשה' שתעשה עצדות צשלימות 'צצוקר' כששמם הללחה זורחה שאין לך שום מניעה, וע"ז כתב בהר"י הק' יעקב צזה עדיין רק מדרגת יעקב, 'את הככש השני תעשה' עצדות שני צמדרגה תעשה 'צין הערבים' כשאין שמש ההללחה זורחת ויש צה קישיים ומניעות ואעפי"כ אתה מתחזק בעצדות ה', כתב בהר"י הק' צזה צחינת ישראל.

ויש לפרש עוד, לפמד"א צמדורש צילקוע (רמז חשע"ז) וצתרגוס ויתן (פסוק ד'), דתמיד של

קח לך את יהושע.. איש אשר רוח בו וגו': נל"פ על פי מה שראיתי לפרש מאה"פ
 "רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתני בפיו לא ימוש מפיו" וגו' דכדי לזכות שלא ימוש
 התורה מפיו ומפי זרעו ומפי זרעו צריך להכניס לביתו 'רוח' (קא"ך - פייע"ר) של
 תורה ועבודת ה' שזה משפיע על כל בני ביתו וזרעו אחריו, וזה שהשמיעני הפסוק שיש
 לבחור למנהיג ישראל איש (כזה) אשר "רוח אלקים בו" (כלשון הפסוק הנמצא כזה איש
 אשר רוח אלקים בו) שזה היסוד להעמדת הדת על תלה [ה'תשע"ד].

ה' הלומד תורה מתוך אהבה לימודו הוא נח"ר להקב"ה כקרבת

את קרבני לחמי לאשי ריח ניחתי תשמרו להקריב לי במועדי: יל"פ דהנה התורה
 נקרא קרבני "לחמי" כדכ' לכו לחמו בלחמי () והיינו דבזמן שאין ביהמ"ק קיים אז
 לימוד התורה הוא במקום הקרבת הקרבנות בזמן הבית רכתיב גביה ריח ניחוח לה' [חדא
 כאמרם כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ועוד שאמרו מיום שחרב ביהמ"ק
 אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, עוד אמרו..] וקאמר דבאיזה אופן
 הוא לחמו של הקב"ה, היינו "לאשי", כשלומד בדחילו ורחימו עד שישכבוהו אש לוהט
 (וכמו שכתבנו במקום אחר לפרש הפסוק זאת תורת העולה הוא העולה על "מוקדה",
 וכדמצינו בחז"ל שליהטה אש סביבם בשעת לימודם), אז תורה כזה הוא לריח ניחוח
 להקב"ה, ובאיזה אופן זוכין למדרגה כזאת קאמר רהיינו שלומד מתוך אהבה בבחינת
 "תשמרו להקריב לי במועדי" שמצפה תמיד לחזור ללימודו בבחינת ואביו "שמר" את
 הדבר, וממתין מתי יגיע מועד לימודו (שכביכול עומד ומצפה שיקריב לי במועדי, שרק
 זהו חלק היום של הקב"ה כנ"ל שאין לו להקב"ה נח"ר מכל העולם אלא מד' אמות של
 הלכה בלבד) לימוד כזה הוא "לחמי לאשי" מחמת אש אהבת התורה שיש לו, ובבחינת
 זו כתבנו במק"א לפרש הפסוק "במה יזכה נער את ארחו 'לשמור' כדברך" [בר-מצוה
 נכד אחי מזה"ר ראובן יואל ב"י].

לעבוד ה' במסירת נפש - בג' עמוד עולם ועבודה וגמ"ח

את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים: מדרש נפלא:
 (מובא בהקדמת (הכותב) העין יעקב) שאיפלגי התנאים איזה הפסוק שבתורה שכולל את
 כל התורה כולה, חד אמר שהוא פסוק שמע ישראל וגו', והשני השיב עליו שהוא הפסוק
 ואהבת לרעך כמוך אני ה' אלקיך, והשלישי השיב עליו שהוא הפסוק שבפרשתנו את
 הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים, וקשה בשלמא פסוק
 שמע ישראל מובן לכל שזה תכלית התורה אמונה [וכדאחז"ל בא חבקוק והעמידן על
 אחת וצדיק באמונתו יחיה, וכמאה"כ כל מצותיך אמונה, וכדמפרשים גמי הפסוק וידבר
 אלקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי ה' אלקיך וגו', שעיך המכיוון בכל הדברים
 האלה של התורה"ק הוא כדי לבוא לידי ההכרה ולומר "אנכי ה' אלקיך" וגו', נמצא שהוא
 מצוה כוללת כל המצוות שבין אדם למקום, וכן סברת התנא השני שהוא הפסוק של
 ואהבת לרעך כמוך אני ה' אלקיך זה ג"כ מובן על פי מה שאמר ר"ע שפסוק ואהבת
 לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, וכדאמר הלל הזקן להגר שרצה להתגייר על מנת
 שילמדנו כל התורה כשהוא עומד על רגל אחד והשיב לו שמה דעלך סאני להברך לא

מים
 ותין
 : לן
 ת"ב
 תורה
 (פי'
 זנים
 יקים
 צמו:
 להם
 אחת
 האנו
 יוצא
 ימוד
 שלו
 יישו
 צוה
 ימוד
 כפי
 : את
 חלת
 חלתי
 תורה
 ב מי
 גביה
 שבע

ספר קונאי ישראל

ח' התורג

חלק ב

המצקו - צקוני

הכתיב ל' יצואל חזק בארמזנס
 10/10